

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Anja Andersson

Skatterättsliga problem avseende förvärv av egna aktier

-särskilt om det svenska kupongskatteuttaget är förenligt
med EG-rätten

Examensarbete
20 poäng

Handledare: Mats Tjernberg

Skatterätt

Vårterminen 2001

Innehåll

1	INLEDNING	5
1.1	Uppsatsens ämne och syfte	5
1.2	Metod och material	6
1.2.1	Forskningsläge	7
1.3	Avgränsning	7
1.4	Disposition	7
1.5	Terminologi	8
2	CIVILRÄTTSLIGA REGLER	9
2.1	Bakgrund	9
2.2	Skäl för och emot förvärv av egna aktier	10
2.3	Aktiebolagsrättsliga regler om förvärv av egna aktier	11
2.4	Redovisning	12
2.5	Inlösen av aktier	13
3	SKATTERÄTTSLIGA REGLER I SVERIGE	14
3.1	Inledning	14
3.2	Beskattning av svenska aktieägare	14
3.2.1	Utdelning eller avyttring?	14
3.2.2	Kapitalförlust	16
3.2.3	Skatteregler när aktieägare förvärvar återköpta egna aktier av bolaget	17
3.2.4	Beskattning av aktieägare med kvalificerade aktier	18
3.3	Beskattning av utländska aktieägare	18
3.3.1	Återköp och inlösen	18
3.3.2	Övriga utskiftningar	23
3.3.3	Fusion	23
3.3.4	Likvidation	24
3.4	Beskattning av aktiebolaget	25
3.4.1	Beskattning vid överlåtelse av den egna aktien- "Drottfallet"	25
3.4.2	Derivatinstrument	28
3.4.3	Handelslager	29
3.4.4	Investmentföretag	29
4	EG-RÄTTENS REGLER OM FRI RÖRLIGHET FÖR KAPITAL	31
4.1	Inledning	31

4.2	Rättspraxis angående fri rörlighet för kapital	31
4.3	Rättspraxis angående rättfärdigande av diskriminering	33
4.3.1	Öppen diskriminering	34
4.3.2	Dold diskriminering	35
4.3.3	Slutsatser	35
5	DANMARKS REGLER OM FÖRVÄRV AV EGNA AKTIER	37
5.1	Civilrättsliga regler i Danmark	37
5.2	Skatterättsliga regler i Danmark	37
5.2.1	Beskattning av danska aktieägare	37
5.2.2	Beskattning av utländska aktieägare	40
5.2.3	Beskattning av aktiebolaget	40
6	DET NORDISKA DUBBELBESKATTNINGSAVTALET	42
6.1	Inledning	42
6.2	Tolkning av dubbelbeskattningsavtal	42
6.3	Artikel 10 - Utdelning	43
6.4	Artikel 13 - Kapitalvinst	44
6.5	Gränsdragning mellan utdelning och kapitalvinst	46
6.6	Artikel 25 - Undanröjande av dubbelbeskattning	48
7	BESKATTNING FÖR GRÄNS-ÖVERSKRIDANDE TRANSAKTIONER MELLAN SVERIGE OCH DANMARK	49
7.1	Beskattning vid aktieägarens (fysisk person) överlåtelse av egen aktie till bolaget	49
7.2	Beskattning vid aktieägarens (juridisk person) överlåtelse av egen aktie till bolaget	51
7.3	Beskattning vid aktiebolagets överlåtelse av återköpt egen aktie.	53
8	AVSLUTNING	54

Sammanfattning

Sedan den 10 mars 2000 har publika aktiebolag vars aktier är noterade vid en börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad rätt att förvärva egna aktier inom vissa begränsningar. Återköpen skall ske på en börs eller en auktoriserad marknadsplats, eller genom ett förvärvserbjudande riktat till samtliga aktieägare eller samtliga aktier av ett visst slag. Ett förvärv får omfatta högst tio procent av det totala antalet aktier i bolaget.

De svenska skattereglerna kan sammanfattas enligt följande. När ett bolag förvärvar egna aktier skall aktierna normalt ses som avyttrade av aktieägaren, och beskattning av aktieägaren sker enligt de vanliga kapitalvinstreglerna. Detta gäller emellertid inte om aktien är kvalificerad och omfattas av de särskilda skattereglerna för sådana aktieägare som varit verksamma i betydande omfattning i fåmansföretag. Vinsten behandlas då istället som utdelning.

När det gäller utländska aktieägare skall kupongskatt tas ut i de fall återköp sker efter ett förvärvserbjudande som har riktats till samtliga aktieägare eller samtliga aktieägare till aktier av ett visst slag. Kupongskatten belastar hela det utbetalade beloppet. Däremot skall inte kupongskatt utgå om återköpet sker på börs eller auktoriserad marknadsplats. Vid fusion skall kupongskatt endast tas ut på kontantvederlag, medan kupongskatt tas ut på alla sorts utbetalningar vid likvidation.

Kupongskatteuttaget diskriminerar sannolikt utländska aktieägare i förhållande till svenska aktieägare, eftersom utländska aktieägare inte får avdrag för anskaffningskostnaden för aktien utan belastas med kupongskatt på hela det utbetalade beloppet. Förfarandet strider mycket troligt mot EG-rättens regler om fri rörlighet för kapital som förbjuder restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstaterna. Det är svårt att finna en rättfärdigande grund som skulle försvara den svenska lagstiftningen.

Ett aktiebolag som har förvärvat egna aktier kan, om de inte vill behålla aktierna, dra in aktierna genom nedsättning av aktiekapitalet eller överlåta de återköpta aktierna. I inget av fallen uppstår det några skattekonsekvenser för bolaget. Detsamma gäller då ett bolag utfärdar eller avyttrar derivatinstrument vars underliggande tillgång består av en egen aktie. Om aktien däremot ingår i handelslagret skall resultatet inkomstberäknas enligt de vanliga reglerna för näringsverksamhet. För investmentföretag skall inte egna aktier ingå i underlaget för schablonintäkten eller avskattningsintäkten.

Enligt dansk rätt behandlas avyttringsvederlaget vid bolagets återköp som utdelning för aktieägarna. Aktieägaren får således inte avdrag för aktiens anskaffningskostnad. Danska myndigheter kan emellertid tillåta att avyttringsvederlaget undantas från utdelningsbeskattning. Om dispens

medges tillämpas kapitalvinstreglerna, och avdrag ges för aktiens anskaffningskostnad. Källskatt tas ut för utländska aktieägare som säljer sina aktier till det emitterande danska bolaget. Det danska bolaget beskattas inte om det överlåter återköpta egna aktier till aktieägarna i förhållande till deras tidigare aktieinnehav. Om bolaget överlåter aktierna till aktieägarna oproportionerligt i förhållande till aktieinnehav eller till tredje man, kapitalvinstbeskattas det för vinsten av överlåtelsen.

I det nordiska dubbelbeskattningsavtalet klassificeras vinst som uppkommer vid avyttring av egna aktier som utdelning och omfattas av artikel 10 när det gäller svensk källskatt för utländska personer som avyttrar sina aktier till det svenska bolag som gav ut dem. Vinsten skall emellertid klassificeras som kapitalvinst och omfattas av artikel 13 när en svensk aktieägare avyttrar sina aktier till det utländska bolaget som emitterade dem.

Förord

När jag letade efter ett uppsatsämne sökte jag ett ämne som inkluderade både bolagsrätt och skatterätt, eftersom dessa ämnen är de jag har inriktat mig på under juristutbildningen. Valet föll för förvärv av egna aktier. Jag förstod emellertid snabbt att jag endast kunde ha ett kortare bolagsrättsligt kapitel, eftersom det fanns mycket att behandla inom skatterätten. Dessutom har förvärv av egna aktier ur en bolagsrättslig synvinkel varit ämne för examensarbete vid ett flertal tillfällen de senaste åren. I uppsatsens första skede var avsikten enbart att jämföra de nya svenska skatterätsreglerna om förvärv av egna aktier med de danska reglerna på området. Då jag efter en tids studier insåg att det svenska kupongskatteuttaget troligtvis diskriminerar utländska aktieägare flyttades uppsatsens tyngdpunkt till att undersöka de svenska reglernas förenlighet med EG-rätten, vilket visade sig vara mycket intressant.

Jag vill rikta ett varmt tack till min handledare Mats Tjernberg som under uppsatsens gång verkligen tagit sig tid till att vägleda mig genom skatterättens snåriga regler.

Professor Niels Winther Soerensen i Köpenhamn har hjälpt mig med kapitlet om dansk rätt. Ett stort tack riktas till honom.

Jag vill också tacka Monica Lessing, Johan Nordfeldt och Johan Forsgren för att ni har tagit er tid till att korrekturläsa min uppsats, samt Hans Levén på Finansdepartementet, Per Swanström på Särskilda Skattekontoret och Jörgen Grönlund på Skandinaviska Enskilda Banken för värdefull information.

Sist men inte minst vill jag tacka min familj och mina vänner för ert stöd och er uppmuntran.

Lund, februari 2001
Anja Andersson

Förkortningar

AB	Aktiebolag
ABL	Aktiebolagslag (1975:1385)
ApSL	Anpartsselskabsloven
ASL	Aktieselskabsloven
AVL	Aktieavancebeskatningsloven
DB	Dotterbolag
IL	Inkomstskattelag (1999:1229)
ILP	Lag (1999:1230) om ikraftträdande av inkomstskattelagen
JT	Juridisk Tidskrift vid Stockholms Universitet
KL	Kommunalskattelag (1928:370)
KSL	Kildeskattloven
KupL	Kupongskattelag (1970:624)
LL	Ligningsloven
MB	Moderbolag
Prop.	Proposition
PSL	Personskatteloven
SEL	Selskabsskatteloven
SFS	Svensk författningssamling
SIL	Lag (1947:576) om statlig inkomstskatt
SL	Statsskatteloven
SN	Skattenytt
SOU	Statens offentliga utredningar
SRN	Skatterättsnämnden
SvSkT	Svensk skattetidning
X	Fysisk person
ÅRL	Årsredovisningslag (1995:1554)

1 Inledning

1.1 Uppsatsens ämne och syfte

Sverige har från och med 10 mars 2000 avskaffat förbudet för noterade publika aktiebolag att förvärva egna aktier. Genombrottet föranleddes av många års kritik, eftersom Sverige var ett av de få europeiska länder som inte tillät att publika aktiebolag förvärvade egna aktier. Förändringen av aktiebolagslagen var därför efterlängtd av näringslivet och ett viktigt steg mot en harmonisering av den svenska aktiebolagsrätten med den europeiska.

När nu förvärv av egna aktier blivit tillåtet för börsbolag aktualiseras såväl inkomstskattefrågor som kupongskattefrågor. De inkomstskattefrågor som uppkommer är dels hur aktieägaren skall beskattas när han överlåter aktien till bolaget, dels hur aktiebolaget skall beskattas om det i sin tur överlåter den återköpta aktien. Förvärv av egna aktier har också lett till en diskussion om i vilka fall kupongskatt skall tas ut för utländska aktieägare.

Avsikten med denna uppsats är att jag ska undersöka om några skatterättsliga problem uppkommer med det nya regelverket om förvärv av egna aktier. Granskningen omfattar den svenska interna rätten, dubbelbeskattningsavtalsrätten samt EG-rätten.

För att utreda om de svenska interna reglerna kan orsaka några svårigheter kommer jag att analysera de nya skattereglerna om förvärv av egna aktier. Jag har valt att studera kupongskatten mer ingående då frågan om det svenska kupongskatteuttaget är förenligt med EG-rätten uppkommer. För att svara på den frågan har jag gjort en genomgång av EG-rättsfall som behandlar fri rörlighet för kapital. I propositionen¹ behandlas även uttag av kupongskatt vid nedsättning av aktiekapitalet, fusion och likvidation. Även om detta inte direkt rör förvärv av egna aktier har jag valt att redogöra för förändringarna på området.

Uppstår det några problem i dubbelbeskattningsavtalsrätten? En intressant fråga är hur avyttringsvederlaget vid återköp av egna aktier klassificeras i ett dubbelbeskattningsavtal. För denna undersökning har jag valt Danmark som jämförelseland, vilket innebär att jag granskar det nordiska dubbelbeskattningsavtalet. Att jag valde Danmark beror på två omständigheter. För det första har förvärv av egna aktier alltid varit tillåtet i Danmark och jag tyckte att det skulle vara intressant att se hur danskarnas lagstiftning på området ser ut i jämförelse med det nya svenska regelverket. För det andra har Öresundsbron bidragit till att avståndet mellan Sverige och Danmark har minskat. Öresundsregionen är föremål för en expansiv tillväxt och vi går mot en alltmer integrerad marknad. Tanken är att människor och

---

¹ Prop. 1999/2000:38, "Vissa skattefrågor med anledning av att aktiebolag skall kunna förvärva egna aktier, m.m."

företag fritt skall kunna verka i Öresundsregionen, trots att regionen består av två olika länder. Det är därför viktigt att skattesystemen inte motarbetar denna marknad. En målsättning är att det inte ska spela någon roll ur skattesympunkt om en person väljer att investera kapital i sitt hemland eller grannland. Sverige och Danmark har liknande regelverk i bolags- och skatterätt, och de har dessutom en stor kulturell likhet. Det finns emellertid en del skillnader som kan lägga hinder i vägen för visionen om den gränslösa marknaden. Finns det sådana skillnader avseende förvärv av egna aktier? Hur blir skattekonsekvenserna vid gränsöverskridande transaktioner mellan Sverige och Danmark? För att klargöra det krävs det att man tillämpar det nordiska dubbelbeskattningsavtalet på transaktionerna. Slutligen avser jag att diskutera hur man från Sveriges håll kan lösa de skatterättsliga problem som kan uppstå vid förvärv av egna aktier.

1.2 Metod och material

Jag har tillämpat traditionell juridisk metod, och studerat lagtext, litteratur, förarbeten, samt i begränsad omfattning rättspraxis. För avsnitten om de svenska reglerna avseende förvärv av egna aktier har jag främst studerat propositionerna som regelverket bygger på, men även lagtext och rättsvetenskapliga artiklar på området. Då bestämmelserna är förhållandevis nya finns det tyvärr varken litteratur eller rättsfall som rör själva kärnfrågan, förvärv av egna aktier. Jag har emellertid använt mig av dessa källor avseende närliggande områden. Beträffande problematiken med kupongskatt har jag intervjuat via telefon Per Swanström på Särskilda Skattekontoret i Ludvika, Jörgen Grönlund på Skandinaviska Enskilda Banken och Hans Levén på Finansdepartementet.

Kapitlet om EG-rättens regler om fri rörlighet för kapital bygger främst på Ståhls och Östermans nyutkomna bok "EG-skatterätt" samt EG-rättsfall. I kapitlet om Danmarks regler om förvärv av egna aktier studerade jag inledningsvis dansk skatterättslig litteratur och lagtext. Då Juridicum har tämligen föråldrad litteratur på området har jag tyvärr inte kunnat använda mig av de senast utkomna upplagorna i dansk skatterätt, utan jag har använt mig av de senaste upplagorna som finns i Lund. Professor Niels Winther Soerensen i Köpenhamn har emellertid hjälpt mig att uppdatera reglerna. För kapitlet om det nordiska dubbelbeskattningsavtalet har jag använt mig av de relevanta artiklarna i avtalet samt litteratur som kommenterar dessa. I det sista komparativa kapitlet har jag använt mig av de teoretiska kunskaperna presenterade i föregående kapitel för att kunna visa hur beskattningssituationen slutligen blir vid gränsöverskridande transaktioner mellan Sverige och Danmark.

Kommunalskattelagen (KL) och lagen om statlig inkomstskatt (SIL) upphörde att gälla den 1 januari 2000 och skall tillämpas sista gången vid 2001 års taxering. Lagarna har ersatts av Inkomstskattelagen (IL) som trädde ikraft den 1 januari 2000 och skall tillämpas första gången vid 2002 års taxering. Den nya lagen innebär i huvudsak inga materiella ändringar

jämfört med KL och SIL, men de få ändringar och de nya bestämmelser som finns tas in under ett nytt kapitel 5 i lagen om ikraftträdande av inkomstskattelagen (ILP). Detta kapitel har sina materiella motsvarigheter i IL. Jag har i första hand hänvisat till IL i uppsatsen, men paragrafens motsvarighet i KL eller SIL finns i noter.

Analysen sker fortlöpande genom arbetet, för att sedan utmynna i ett avslutande analyserande kapitel.

1.2.1 Forskningsläge

Då uppsatsens kärnämne, förvärv av egna aktier, är ett nytt regelverk i svensk rätt finns ännu inget forskningsläge att redogöra för. Den civilrättsliga och den skatterättsliga propositionen har emellertid kommenterats i de skatterättsliga tidskrifterna.

1.3 Avgränsning

Då uppsatsen skrivs inom ämnet skatterätt har jag endast översiktligt redogjort för de civilrättsliga reglerna om förvärv av egna aktier. Det är emellertid viktigt att kunna huvuddragen om de aktiebolagsrättsliga reglerna, eftersom de skatterättsliga reglerna bygger på dem. Reglerna om hur bolagets egna aktier skall redovisas behandlas endast kortfattat, då det ligger utanför denna uppsats egentliga omfattning. Jag har inte behandlat ämnet i ett internationellt perspektiv, förutom jämförelsen med dansk lagstiftning.

1.4 Disposition

Uppsatsen inleds med en redogörelse för de civilrättsliga reglerna angående förvärv av egna aktier. Kapitlet innehåller bland annat en bakgrund till bestämmelserna, de aktiebolagsrättsliga reglerna, samt hur egna aktier skall redovisas i bolaget. I kapitel 3 beskriver jag de skatterättsliga reglerna i Sverige angående förvärv av egna aktier. Det sker genom en redogörelse för beskattning av svenska aktieägare, utländska aktieägare, samt aktiebolaget. Då frågan om svensk lagstiftning på området diskriminerar utländska aktieägare uppstår i kapitel 3 handlar nästföljande kapitel om EG-rättens regler om fri rörlighet för kapital och vad som krävs för att rättfärdiga en sådan diskriminering. I kapitel 5 beskrivs den danska lagstiftningen beträffande förvärv av egna aktier. Därefter kommer en beskrivning av för uppsatsen relevanta artiklar i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet, nämligen artiklarna om utdelning, kapitalvinst samt undanröjande av dubbelbeskattning. Dessa kapitel utgör en nödvändig bakgrund till kapitel 7 där jag visar skattekonsekvenserna vid transaktioner mellan svenska aktieägare och danska bolag, eller vice versa. Uppsatsen avslutas med en analys.

1.5 Terminologi

Ett av skälen till att utforma en ny inkomstskattelag var att modernisera och förenkla språket i skattelagstiftningen. Tillämpningen av IL medför därför en del förändringar avseende en del uttryck jämfört med KL och SIL. Jag kommer i huvudsak att använda mig av IL:s terminologi i uppsatsen. Termerna realisationsvinst och realisationsförlust blir istället kapitalvinst och kapitalförlust. Aktier och andra aktieknutna instrument har fått en samlingsbeteckning i delägarrätter. Istället för omsättningstillgång används lagertillgång.

För att variera språket använder jag på en del ställen uttrycket ”återköp” synonymt med ”förvärv av egna aktier”.

2 Civilrättsliga regler

2.1 Bakgrund

Förbudet för ett svenskt bolag att återköpa egna aktier har funnits i svensk rätt sedan 1895 års aktiebolagslag, och motivet var att skydda bolagets borgenärer. Ett bolags förvärv av egna aktier kan få samma effekter som en återbetalning till aktieägarna i samband med en nedsättning av aktiekapitalet. Genom förbudet mot förvärv av egna aktier ville man förhindra att de begränsningar som gäller vid nedsättning av aktiekapitalet kringgicks.² I förarbetena till 1910 års aktiebolagslag var motivet främst risken för spekulering och stödköp i egna aktier.³ 1944 års lags förarbeten anförde att förvärv av egna aktier skulle kunna medföra att aktieägarna frångavs sitt skydd för rätten till lika del i vad som återbetalats vid nedsättning av aktiekapitalet.⁴

Den svenska lagstiftningen var mer restriktiv än motsvarande regler i de flesta andra länder. Den internationella utvecklingen rörande förvärv av egna aktier uppmärksammades på 1990-talet av Aktiebolagskommittén under deras uppdrag att göra en översyn av den svenska aktiebolagslagen. Samtliga EU-länder tillät då förvärv av egna aktier på villkor som följde av EG:s andra bolagsdirektiv⁵, och förekomsten förekom i allt större utsträckning i europeiskt och amerikanskt näringsliv. Detta var till nackdel för svenska bolag i den internationella konkurrensen och motverkade investeringar till Sverige. Kommitténs delbetänkande "Aktiebolagets kapital" lades fram 1997, och innehöll ett förslag på att såväl publika som privata bolag skulle få förvärva egna aktier.⁶ Kommitténs förslag bemöttes mycket positivt av remissinstanserna, och regeringen antog i november 1999 en proposition med förslag om förvärv av egna aktier.⁷ Regeringens lagförslag angående förvärv av egna aktier begränsade sig emellertid till att

---

² Förslag till lagar om enkla bolag och handelsbolag samt om föreningar för ekonomisk verksamhet m.m. 1890, s 116f.

³ Förslag till lag om aktiebolag äfven som till andra därmed sammanhängande författningar, 1908, Motiv s 39f.

⁴ SOU 1941:9, "Lagberedningens förslag till lag om aktiebolag m.m; Motiv, s 259.

Se även: Skog Rolf, Aktiebolags förvärv av egna aktier- är det dags att ompröva förbudet? *JT* 1995/96 s 750.

⁵ Rådets andra direktiv 77/91/EEG av den 13 december 1976 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen när det gäller att bilda ett aktiebolag samt bevara och ändra dettas kapital, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga.

Direktivet är tillämpligt på publika aktiebolag och motsvarande bolagskategori eller bolagsform i andra länder. De relevanta direktivbestämmelserna (artiklarna 18-22) är utformade som minimikrav, som skall uppfyllas av lagstiftningen i de medlemsstater som tillåter förvärv av egna aktier.

⁶ SOU 1997:22, "Aktiebolagets kapital".

⁷ Prop. 1999/2000:34, "Förvärv av egna aktier".

avse publika aktiebolag vars aktier är noterade vid en börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad.⁸

2.2 Skäl för och emot förvärv av egna aktier

Det främsta skälet för förvärv av egna aktier är att det kan förbättra bolagens förutsättningar att föra tillbaka överskottsmedel till aktieägarna. Detta bidrar till ett effektivare användande av företagets och näringslivets resurser, under förutsättning att aktieägarna kan investera kapitalet på ett bättre sätt än företaget. Överföring av överlikvid kan visserligen också ske genom utdelning, men en extra utdelning kan ge en felaktig signal om företagets långsiktiga utdelningspolitik. De flesta företag eftersträvar en långsiktig och stabil utdelningspolitik, trots variationer i intjäningsförmåga. En högre utdelning sker normalt bara om man kan anta att höjningen kan bestå på längre sikt.⁹

Ett annat skäl är att återköp möjliggör en bättre anpassning till aktieägarnas önskemål än vad vinstutdelning gör. En aktieägare som vill ha en hög direktavkastning kan sälja sina aktier till bolaget, medan aktieägare som föredrar en långsiktig investering med låg direktavkastning kan avstå från bolagets erbjudande. Bolaget får genom de återköpta aktierna dessutom ett bra betalningsmedel vid företagsförvärv eller fusioner, och strukturella förändringar av verksamheten skulle underlättas.¹⁰

Ett av argumenten mot att tillåta återköp är risken för att bolagen skulle kunna påverka sina egna aktiekurser. Regeringen anser emellertid att utformandet av ett nytt regelsystem kan undanröja riskerna för otillbörlig kurspåverkan. Därför skall regeringen, eller efter bemyndigande, Finansinspektionen meddela handelsregler som en börs eller en auktoriserad marknadsplats skall följa vid aktiebolags förvärv och överlåtelser av egna aktier.¹¹ Ett annat argument mot förvärv av egna aktier är att borgenärernas risk skulle öka. Regeringen avfärdar det och hävdar att bolagets borgenärer har fått samma skydd som vid vinstutdelning. Reglerna har utformats så att bundet eget kapital inte kan tas i anspråk.¹²

---

⁸ Prop. 1999/2000:34 s 53ff.

⁹ Prop. 1999/2000:34 s 54.

¹⁰ Prop. 1999/2000:34 s 54f.

¹¹ Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om krav på information och offentliggörande av förvärv av egna aktier (FFFS 2000:1). Näringslivets börskommitté (NBK) har utfärdat rekommendationer om handelsregler vid återköp i syfte att förhindra kursmanipulationer och liknande missbruk.

¹² Prop. 1999/2000:34 s 55f, 75ff.

2.3 Aktiebolagsrättsliga regler om förvärv av egna aktier

De nya reglerna angående förvärv och överlåtelse av egna aktier gäller endast för publika aktiebolag vars aktier är noterade vid en börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad.¹³ Det innebär att bolagets aktier skall finnas noterade på Stockholmsbörsens A- eller O-lista, eller Attract 40. Aktierna kan också vara noterade på IM, Aktietorget, SBI eller motsvarande marknadsplats utanför Sverige. På grund av skatteskal avvaktar regeringen att införa regler om återköp för andra publika aktiebolag än de noterade bolagen till dess att bestämmelserna om beskattning av fåmansföretag har setts över av den av regeringen tillsatta utredaren (Direktiv 1999:72).¹⁴

Ett offentligt aktiebolag som är noterat får återköpa sina aktier på två sätt. Förvärvet kan ske på en börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad inom EES. Efter tillstånd av Finansinspektionen får förvärv också ske på en marknad utanför EES. Alternativet är att återköp sker genom ett förvärvserbjudande som är riktat till samtliga aktieägare eller samtliga ägare till aktier av ett visst slag.¹⁵ Om bolaget inte längre vill behålla de återköpta egna aktierna finns det två alternativ att välja mellan. Det första alternativet är att dra in aktierna i samband med en nedsättning av aktiekapitalet svarande mot aktiernas nominella belopp. Det andra alternativet är att avyttra de egna aktierna. Detta får ske på två sätt, antingen genom försäljning via börs eller genom ett riktat förvärvserbjudande till aktieägarna enligt reglerna om nyemission.¹⁶

Det införs även vissa begränsningar i rätten att förvärva egna aktier som uppställs till borgenärernas skydd. Förvärv av egna aktier får således endast ske om det finns täckning för det bundna kapitalet i bolaget och, om bolaget är ett moderbolag, i koncernen. Enligt försiktighetsregeln får inte heller återköp ske med så stort belopp att det med hänsyn till bolagets eller koncernens konsolideringsbehov, likviditet eller ställning i övrigt strider mot god affärssed. Bolagets innehav av egna aktier får utgöra högst en tiondel av samtliga aktier i bolaget. Då skall även aktier i bolaget som innehas av dess dotterföretag medräknas. Tioprocentnivån kommer från EG:s andra bolagsrättsliga direktiv (artikel 19 1b). Aktier som har förvärvats i strid med dessa bestämmelser och inte avyttras inom sex månader från förvärvet blir ogiltiga.¹⁷

Beslut om förvärv och överlåtelse av egna aktier skall fattas av bolagsstämman eller, efter bolagsstämmans bemyndigande, av styrelsen.¹⁸

---

¹³ 7 kap. 3 § ABL. (SFS 2000:66)

¹⁴ Prop. 1999/2000:34 s 53.

¹⁵ 7 kap. 7 § 1 st ABL. (SFS 2000:66)

¹⁶ 7 kap. 17-22 §§ ABL. (SFS 2000:66)

¹⁷ 7 kap. 8-10 §§ ABL. (SFS 2000:66)

¹⁸ 7 kap. 11 § ABL. (SFS 2000:66)

Aktier som bolaget själv innehar förlorar några av de rättigheter som aktierna haft i annans hand. Bolaget får inte utöva någon rösträtt för aktierna vid bolagsstämman.¹⁹ Bolagets innehav av egna aktier, liksom dotterföretags innehav av aktier i sitt moderbolag, skall inte räknas med när det i lag eller bolagsordning för giltigt beslut eller för utövande av befogenhet föreskrivs samtycke av ägare till en viss andel av aktierna i bolaget.²⁰ Egna aktier berättigar inte till vinstutdelning, utbetalning vid nedsättning av aktiekapitalet, reservfonden eller överkursfonden och inte heller till utskiftning i samband med bolagets likvidation.²¹ Detta skulle endast innebära en rundgång av pengar. Aktierna ger inte heller någon företrädesrätt vid nyemission.²² De egna aktierna har däremot lika rätt som övriga aktier vid fondemissioner, eftersom fördelningen av bolagets aktier mellan olika aktieslag i bolaget annars kunde förändras.²³

Regeringen ansåg att begränsningarna i fråga om dotterföretags möjligheter att förvärva aktier i moderbolaget skall bestå. Dess motiv var att det inte fanns något behov av att upphäva förbudet, eftersom remissinstanserna inte yttrat sig i frågan.²⁴ Huvudregeln är således fortfarande att ett dotterföretag inte får förvärva aktier i moderbolag.²⁵

2.4 Redovisning

De nya redovisningsreglerna för förvärv av egna aktier har sin bakgrund i internationell standard, bland annat EG:s andra och fjärde bolagsrättsliga direktiv.²⁶ Ett bolags egna aktier skall inte redovisas som en tillgång i balansräkningen.²⁷ Detta är en förändring av tidigare bestämmelser som innebar att aktierna skulle tas upp som en tillgång utan värde. Bolagets innehav av egna aktier redovisas istället i en särskild förvaltningsberättelse. Den skall ange antal egna aktier som bolaget innehar och deras nominella belopp, den andel av aktiekapitalet som aktierna utgör, samt den ersättning som utgått för aktierna. Vidare skall förvaltningsberättelsen innehålla förvärv och överlåtelse som har skett under räkenskapsåret, samt skälen för transaktionerna.²⁸ De in- och utbetalningar i bolaget som uppkommer i samband med förvärv respektive överlåtelse av egna aktier skall inte redovisas i resultaträkningen. Istället skall bolagets fria egna kapital minskas med utgifterna vid ett förvärv, medan en överlåtelse av egna aktier medför en ökning av fritt eget kapital motsvarande nettoinkomsterna.²⁹

---

¹⁹ 9 kap. 4 § ABL. (SFS 2000:66)

²⁰ 1 kap. 7 § ABL. (SFS 2000:66)

²¹ 12 kap. 1 § ABL. (SFS 2000:66)

²² 4 kap. 2a § ABL. (SFS 2000:66)

²³ Prop 1999/2000:34 s 89f.

²⁴ Prop 1999/2000:34 s 85.

²⁵ 7 kap. 23 § ABL. (SFS 2000:66)

²⁶ Rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsboksut i vissa typer av bolag .

²⁷ 4 kap. 14 § ÅRL. (SFS 2000:73)

²⁸ 6 kap. 1 § ÅRL. (SFS 2000:73)

²⁹ 5 kap. 14 § ÅRL. (SFS 2000:73)

2.5 Inlösen av aktier

Återköp av egna aktier liknar inlösen av aktier och regeringen jämför dessa transaktioner med varandra vid ett flertal tillfällen i den skatterättsliga propositionen och anser att de skall regleras på samma sätt. Reglerna om återköp av egna aktier bygger således i huvudsak på reglerna om inlösen av aktier. Inlösen av aktier är ett alternativ till förvärv av egna aktier och reglerna finns i 6 kap. ABL. Motivet till inlösenförfarandet är att föra över vinstmedel till aktieägarna när bolaget har ett överskott. Aktieägarna får en lindrigare skattebelastning än vid vanlig utdelning, eftersom beskattning sker på mellanskillnaden av förvärvspris och inlösenpris. Dessutom förbättras nyckeltal som räntabilitet och vinst per aktie, vilket leder till att p/e-talet stiger. Förfarandet var vanligt under senare hälften av 1990-talet då många bolag hade välfyllda kassor och förvärv av egna aktier var förbjudet.³⁰

Inlösen av aktier innebär att aktieägarna avyttrar sina aktier till bolaget som makulerar aktierna. Den stora skillnaden mellan återköp och inlösen är sålunda att bolaget måste sätta ned aktiekapitalet i samband med inlösen av aktier. Vid återköp av egna aktier *kan* bolaget sätta ned aktiekapitalet, men det kan även behålla eller överlåta aktierna. När ett bolag som har gjort en aktieinlösen behöver nytt kapital måste det genomföra en kostsam nyemission, istället för att som vid återköp endast sälja de redan existerande aktierna.

Ett inlösenförfarande är långt mer invecklat än ett återköpsförfarande. Tingsrätten måste ge sitt tillstånd och för att kunna göra det måste den först underrätta samtliga fordringsägare. När tingsrätten gett sitt godkännande kan registrering ske. Sker inlösen inom ramen för det fria egna kapitalet behövs inget tillstånd från tingsrätten och en betydande tidsvinst på 6-9 månader kan göras. Många företag genomför därför en riktad nyemission av samma storlek som det nominella beloppet på de inlösta aktierna så att det egna kapitalet inte förändras.³¹ Återköpsalternativet är således ett bättre och snabbare sätt att föra över överlikviditet till aktieägarna.

---

³⁰ Peterson Ingela, "Aktieinlösen. Många miljarder att förlösa". *Affärsvärlden* 7/1997 s 20.

³¹ Edlund Marita, "Finansiell fetma bakom inlösentrenden", *Aktiespararen* 5/1997 s 36.

3 Skatterättsliga regler i Sverige

3.1 Inledning

De nya reglerna om aktiebolags rätt att återköpa egna aktier aktualiserar både inkomstskattefrågor och frågor om uttag av kupongskatt. Regeringen har därför utarbetat en promemoria³² som behandlar frågorna. Promemorian, som mottogs väl av remissinstanserna, följdes av en proposition³³ och de skatterättsliga bestämmelserna trädde ikraft vid samma tidpunkt som de civilrättsliga reglerna, den 10 mars 2000.

3.2 Beskattning av svenska aktieägare

3.2.1 Utdelning eller avyttring?

En aktieägare som överlåter en aktie till det bolag som utfärdat den skall kapitalvinstbeskattas enligt propositionen. Det har inte införts någon uttrycklig lagregel som föreskriver detta utan det följer av de allmänna reglerna.³⁴ Beskattningen skall således ske på samma sätt som om aktieägaren avyttrat sina aktier till tredje man. Denna lösning var emellertid inte självklar utan föregicks av en diskussion om man istället skulle behandla vederlaget för aktien som en utdelning hos aktieägaren.³⁵

Både kapitalvinst vid avyttring av aktier och utdelning på aktier tas för **fysiska personer** upp som intäkt av kapital med en statlig inkomstskatt på 30 %.³⁶ Skillnaden är emellertid att om vederlaget är föremål för kapitalvinstbeskattning får man göra avdrag för anskaffningskostnaden för aktien, medan i utdelningsfallet beskattas hela vederlaget. Detta kan medföra stora skillnader för den enskilde, särskilt om vederlaget för aktien understiger anskaffningskostnaden. I avyttringsfallet skulle det innebära en kapitalförlust som kan kvittas bort mot vissa kapitalvinster enligt 48 kap. 19-24§§ IL.³⁷ Med verkan från och med 1 januari 2000 får förlust på marknadsnoterade delägarätter, samt förlust på svenska eller utländska sådana andelar som inte är marknadsnoterade dras av i helhet mot kapitalvinst på sådana tillgångar. Därmed gäller full kvittning av

---

³² Fi dnr 1999/2419, Promemoria från Finansdepartementet: "Vissa skattefrågor med anledning av att aktiebolag skall kunna förvärva egna aktier, m.m."

³³ Prop. 1999/2000:38.

³⁴ 44. 48 kap. IL. T.o.m. 2001 års taxering: 24, 27 §§ SIL.

³⁵ Prop. 1999/2000:38 s 25f.

³⁶ 42 kap. 1 § IL samt 65 kap. 7 § IL. T.o.m. 2001 års taxering: 3 § 1 mom. SIL samt 10 § 4 st. SIL.

³⁷ T.o.m. 2001 års taxering: 27 § 5 mom. SIL

kapitalförluster mellan onoterade och noterade delägaraktier.

Kapitalförluster som inte har kunnat kvittas fullt ut mot kapitalvinster är avdragsgilla till 70 %. Om ersättningen däremot behandlas som en utdelning beskattas denna i sin helhet med en skattesats på 30%.

Uppkommer underskott i inkomstslaget kapital medges reduktion av skatten på inkomst av tjänst och näringsverksamhet samt fastighetsskatt.

Skattereduktion medges med 30 % av underskott som inte överstiger 100 000 kronor och med 21 % av underskott som överstiger 100 000 kronor. Underskott kan inte sparas till senare beskattningsår.³⁸

Avseende andra **juridiska personer** än dödsbo medför det också skillnader om återköpsvederlaget skall ses som avyttring eller utdelning. Utdelning på näringsbetingade aktier³⁹ är skattefri enligt 24 kap. 15,16 §§ IL⁴⁰, medan utdelning på kapitalplaceringsaktier är skattepliktig i inkomstslaget näringsverksamhet med en skattesats på 28 %.⁴¹ När en juridisk person avyttrar aktier beskattas bolaget i inkomstslaget näringsverksamhet med 28 % skatt på kapitalvinsten.⁴² Vid förlust vid avyttring av kapitalplaceringsaktier finns en begränsning i 48 kap. 26 § IL⁴³, den så kallade aktiefällan. Avdrag för kapitalförlust medges endast mot kapitalvinst på delägaraktier. Kapitalförlust på avyttring av näringsbetingade aktier är däremot avdragsgilla fullt ut mot andra inkomster i näringsverksamhet. Utgör däremot aktierna en lagertillgång (omsättningsaktier) beskattas den juridiska personen som för vilken lagertillgång som helst enligt reglerna för inkomst av näringsverksamhet.⁴⁴

Ett skäl för utdelningsbeskattning är att för många aktiebolag är möjligheten att återköpa aktier ett alternativ till en ordinär vinstutdelning. Ett skäl för kapitalvinstbeskattning är att återköp liknar inlösen av aktier i samband med nedsättning av aktiekapitalet. Inlösen av aktier behandlas som en avyttring och kapitalvinstbeskattas på vanligt sätt. Problemet med utdelningsalternativet är att aktieägare som avyttrar sina aktier över börs eller annan auktoriserad marknadsplats inte vet vem som är köpare av aktierna. Aktieägaren skulle då inte veta om försäljningen var till bolaget och därmed skulle bedömas som en utdelning, eller om den var till annan än bolaget och kapitalvinstbeskattning skulle ske. Om vederlaget skulle behandlas som en utdelning skulle det i de flesta fall bli till nackdel för aktieägaren genom en högre skattebelastning, eftersom

---

³⁸ 65 kap. 9,12 §§ IL. T.o.m. 2001 års taxering: 11 kap. 11 § Skattebetalningslagen.

³⁹ Näringsbetingade aktier är aktier i bolag vari aktieinnehavet motsvarar minst 25% av röstetalet vid beskattningsårets utgång eller aktier där innehavet betingas av den bedrivna verksamheten. Kapitalplaceringsaktier är aktier som innehas i kapitalplaceringssyfte. 7 § 8 mom. 3 st. SIL. Se Pelin Lars, *Svensk intern och internationell skatterätt*, Lund 1997, s 411.

⁴⁰ T.o.m. 2001 års taxering: 7 § 8 mom. 3 st. SIL.

⁴¹ 24 kap. 2 § IL, samt 65 kap. 14 § IL. T.o.m. 2001 års taxering: 2 § 1 mom. 6 st. SIL samt 10 a § SIL.

⁴² 25 kap. 3 § IL, samt 65 kap. 14 § IL. T.o.m. 2001 års taxering: 2 § 1 mom. 6 st. SIL samt 10 a § SIL.

⁴³ T.o.m. 2001 års taxering: 2 § 14 mom. SIL

⁴⁴ 17 kap. 3,4 §§ IL. T.o.m. 2001 års taxering: 24 § anvp 2 KL.

anskaffningskostnaden ej får dras av. Aktieägaren kan då välja att istället sälja aktierna till någon annan än bolaget och kapitalvinstbeskattas, vilket blir ett förmånligare alternativ.⁴⁵

Regeringen ansåg att skälen för avyttringsalternativet vägde tyngre än utdelningsalternativet och återköp av aktier skulle därmed beskattas enligt kapitalvinstreglerna hos aktieägarna. Remissinstansen *Kammarrätten i Stockholm* ansåg emellertid att eftersom ett aktiebolags återköp av egna aktier är en värdeöverföring till aktieägarna skulle den behandlas som en utdelning. Den ansåg att problemen med utdelningsalternativet inte aktualiserades på samma sätt vid riktade återköp till aktieägarna, och att utdelningsalternativet därför skulle utredas ytterligare.⁴⁶

Regeringens val att vederlaget för en aktie som avyttrats till det bolag som utfärdat den skall kapitalvinstbeskattas, istället för utdelningsbeskattas, anser jag vara riktigt. För avyttringsalternativet talar främst neutralitetsskäl. Aktieägarna får samma skatteresultat om de låter bolaget köpa aktierna som om de säljer till någon utomstående. Skulle regeringen valt utdelningsalternativet för återköp av egna aktier skulle aktieägarna inte få avdrag för anskaffningskostnaderna, vilket skulle leda till att ingen ville sälja sina aktier till bolaget.

3.2.2 Kapitalförlust

I finansdepartementets promemoria föreslogs det att rätten till avdrag för kapitalförluster skulle begränsas om kapitalförlusten skapats på grund av att aktien överläts till bolaget för ett pris under marknadsvärdet. Endast den del av förlusten som uppkommit om aktien avyttrats till marknadspris skulle få dras av.⁴⁷ Förslaget genomfördes emellertid inte, eftersom regeringen ansåg att 53 kap. IL⁴⁸, som handlar om överlåtelse av tillgångar till underpris, är tillämplig även på återköp av egna aktier. Bestämmelsen innebär att om återköpet sker mot ersättning som understiger såväl marknadsbeloppet som omkostnadsbeloppet skall aktien anses ha avyttrats för en ersättning motsvarande omkostnadsbeloppet. Om däremot marknadsvärdet understiger omkostnadsbeloppet anses aktien avyttrad för en ersättning motsvarande marknadsvärdet.⁴⁹ För juridiska personer tillämpas 44 kap. 24 § IL⁵⁰, som innebär att avdrag inte medges för kapitalförlust till följd av att aktier avyttrats till ett pris under marknadsvärdet. Även reglerna om uttagsbeskattning i 22 kap. IL⁵¹ kan bli tillämpliga när ett aktiebolag överlåter aktier till ett återköpande bolag utan vederlag eller till ett vederlag som understiger marknadsvärdet.⁵²

---

⁴⁵ Prop. 1999/2000:38 s 25f.

⁴⁶ Prop. 1999/2000:38 s 26.

⁴⁷ Fi 1999/2419 s 8.

⁴⁸ T.o.m. 2001 års taxering: 3 § 1 h mom. SIL.

⁴⁹ Prop. 1999/2000:38 s 27.

⁵⁰ T.o.m. 2001 års taxering: 24 § 3 mom. 1 st SIL.

⁵¹ T.o.m. 2001 års taxering: 22 anv p 1a KL

⁵² Tivéus, Ulf, "Återköp av egna aktier" SN 2000, s 256f.

3.2.3 Skatteregler när aktieägare förvärvar återköpta egna aktier av bolaget

Aktiebolaget kan efter ett återköp överlåta de förvärvade egna aktierna. Sker detta inte genom en försäljning över börsen eller annan marknadsplats skall överlåtelsen ske enligt de civilrättsliga reglerna om nyemission. Liksom aktieägare har företrädesrätt att teckna nyemitterade aktier vid en emission har de företrädesrätt till förvärv av de återköpta aktierna under förutsättning att bolagsstämman inte beslutar om att avvika från denna företrädesrätt.⁵³ Om bolaget överlåter aktierna till ett pris som understiger marknadsvärdet ses detta inte som att en skattepliktig utdelning har skett till aktieägarna. Regeringen samt Rutberg och Skog menar att förfarandet inte innebär att aktieägaren har berikats av bolaget, utan endast att aktieägarens förmögenhet omfördelats på ett större antal aktier.⁵⁴

Detta kan först verka svårförståeligt och någon närmre förklaring ges inte i propositionen eller i Rutberg och Skogs artikel. Vid en jämförelse med reglerna om nyemission klarnar dock problemet. En nyemission medför att aktiekapitalet ökas genom att det sker en inbetalning till bolaget. Aktieägarna berikas emellertid inte eftersom värdestegringen motsvaras av deras egna inbetalningar. Nyemission medför därför ingen omedelbar skattekonsekvens för aktieägarna, utan den beaktas istället vid en framtida aktieförsäljning.⁵⁵

Det har diskuterats om nyemission till en kurs under den noterade är en förmögenhetsöverföring, eftersom bolaget hade kunnat få in mer pengar genom att sätta ett högre emissionsvärde. Den allmänna meningen synes emellertid vara att så icke är fallet.⁵⁶ Då inte nyemission till underpris utlöser någon omedelbar beskattning bör inte heller återköp till underpris utlösa någon beskattning för aktieägarna. Om samma aktieägare först säljer en aktie i bolaget till bolaget för marknadspris och sedan köper tillbaka samma aktie till underpris kan man tycka att det skett en värdeöverföring till aktieägaren från bolaget, som kan liknas vid en förtäckt utdelning. Detta har emellertid inte skett, eftersom aktieägaren har återköpt aktien med ett lägre ingångsvärde, vilket leder till ett högre beskattningsunderlag när han i framtiden säljer aktien. Aktieägaren har visserligen när han förvärvar aktien till underpris jämfört med marknadspris, inte bundit lika mycket kapital i bolaget. Men aktien han förvärvar till underpris är inte lika mycket värd, eftersom det finns mindre substansvärde i bolaget.

---

⁵³ 7kap. 21 §, 4 kap. 2 § ABL.

⁵⁴ Prop. 1999/2000:38 s 27f. Rutberg Anne, Skog Rolf "Aktiebolags förvärv av egna aktier- bolags-och skatterättsliga regler" *Sv SKT* 1/2000, s 21.

⁵⁵ Lodin Sven-Olof, Lindencrona Gustaf, Melz Peter, Silfverberg Christer, *Inkomstskatt- en läro- och handbok i skatterätt*, 7 upplagan, Lund 1999, [ref.Lodin m.fl]. s 167.

⁵⁶ Pahlsson Robert, *Beskattning av kapitalinkomst*, Uppsala 1993, s 52.

3.2.4 Beskattning av aktieägare med kvalificerade aktier

Regeringens förslag omfattar som sagt endast publika aktiebolag vars aktier är noterade vid en börs, auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad. Emellertid kan även noterade publika bolag ha aktier som är kvalificerade enligt 57 kap.6 § IL⁵⁷ på grund av att bolaget varit ett fåmansföretag under den senaste femårsperioden. Aktieägare som innehar kvalificerade aktier enligt denna karensregel omfattas av de särskilda skattereglerna i 57 kap. IL⁵⁸. I väntan på att den av regeringen beställda utredningen avseende reglerna om utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag skall bli färdig har särskilda regler föreslagits för återköp av aktier som fortfarande är kvalificerade. Enligt 57 kap. 2 § IL⁵⁹ behandlas vinst som uppkommer vid nedsättning av aktiekapitalet genom inlösen av kvalificerade aktier som utdelning. Följaktligen skall då kapitalvinst vid aktiebolagets återköp av kvalificerade aktier behandlas som utdelning och beskattas enligt reglerna i 57 kap. IL⁶⁰.⁶¹ Även om kapitalvinsten för kvalificerade aktier behandlas som utdelning, får enligt praxis anskaffningskostnaden för aktierna räknas av innan beskattningen.⁶² Anledningen till att lagstiftaren har valt utdelningsalternativet för kvalificerade aktier är att undvika att avyttringsvederlaget beskattas till hälften i inkomstslaget tjänst enligt 57 kap.12 § IL⁶³.

I fall där en aktieägare, som innehar på grund av femårsregeln kvalificerade aktier, förvärvar nya aktier i bolaget efter det att bolaget upphört att vara ett fåmansföretag blir dessa inte kvalificerade aktier. Femårsregeln gäller bara aktier som ägdes när bolaget upphörde att vara ett fåmansföretag. För att inte skapa möjlighet till skatteplanering genom att omvandla en kvalificerad aktie till en okvalificerad aktie skall en aktieägare som har avyttrat en kvalificerad aktie till bolaget och sedan återförvärvar den fortfarande anses inneha en kvalificerad aktie.⁶⁴

3.3 Beskattning av utländska aktieägare

3.3.1 Återköp och inlösen

Kupongskatt är en statlig källskatt som tas ut på utdelning på aktie i svenskt aktiebolag som utbetalas till personer som inte har skatterättslig hemvist i

⁵⁷ T.o.m. 2001 års taxering: 3 § 12a mom.3 st. SIL.

⁵⁸ T.o.m. 2001 års taxering: 3 § 12 mom. SIL.

⁵⁹ T.o.m. 2001 års taxering: 3 § 12b mom. 2 st. SIL.

⁶⁰ 57 kap. 2 § IL. (Lag 2000:78 som tillämpas första gången vid 2002 års taxering. Fram till dess 5 kap. 3 § ILP Lag 2000:79 som tillämpas på omständigheter som inträffat efter ikraftträdandet 10 mars 2000.)

⁶¹ Prop. 1999/2000:38 s 26f.

⁶² SRN:s förhandsbesked 4 februari 1998.

⁶³ T.o.m. 2001 års taxering: 3 § 12b mom. 5 st. SIL.

⁶⁴ 57 kap. 6a § IL. (Lag 2000:78 som tillämpas första gången vid 2002 års taxering. Fram till dess 5 kap. 2 § ILP. Lag 2000:79 som tillämpas på omständigheter som inträffat efter ikraftträdandet 10 mars 2000.)

Sverige.⁶⁵ Skatten utgår enligt 5 § KupL med 30 % av utdelningen. Enligt 4 § 5 st. KupL beskattas emellertid inte en utländsk juridisk person i en stat som är medlem i EU, om denne innehar minst 25 % av andelskapitalet i det utdelande bolaget och uppfyller villkoren i artikel 2 i det av Europeiska gemenskapernas råd den 23 juli 1990 antagna direktivet om en gemensam ordning för beskattning avseende moder- och dotterbolag i olika medlemsstater i direktivets lydelse den 1 januari 1995 (90/435/EEG). Skattefrihet föreligger också enligt 4 § 6 st. KupL om det utländska bolaget är föremål för en likartad beskattning med den som gäller för svenska aktiebolag, och det utländska bolaget innehar minst 25 % av andelskapitalet i det utdelande företaget.⁶⁶

En betydelsefull fråga är om återköp av egna aktier skall ses som utdelning eller avyttring, eftersom kupongskatt inte utgår på kapitalvinster. Kupongskattelagens utdelningsbegrepp är vidare än inkomstskattelagarnas.⁶⁷ Inlösen av aktier vid nedsättning av aktiekapitalet ses som en utdelning enligt Kupongskattelagen, och är följaktligen föremål för kupongskatt.⁶⁸ Återköp av aktier är som tidigare omtalats likt inlösen av aktier vid nedsättning av aktiekapitalet och bör således jämföras med utdelning i kupongskattehänseende anser regeringen. En skillnad är emellertid att när en aktieägare säljer sina aktier på börsen eller en auktoriserad marknadsplats vet han inte om det är en försäljning till tredje man eller till bolaget. Detta medför att vid återköp på börs eller auktoriserad marknadsplats utgår inte kupongskatt på vederlaget för aktien. Däremot skall kupongskatt belasta återköp som sker genom ett riktat erbjudande till samtliga aktieägare eller samtliga ägare till aktier av ett visst slag.⁶⁹

I finansdepartementets promemoria föreslogs att kupongskatt inte skulle tas ut vid återköp av egna aktier. Dessutom föreslogs en lagändring om att kupongskatt vid inlösen av aktier skulle avskaffas. Skälet var bland annat att det inte var bra att ha olika lösningar beroende på om återköpen skedde på börs eller genom ett riktat erbjudande till aktieägarna. Om inte återköp skulle vara föremål för kupongskatt skulle följdenligt inte heller inlösen vara det.⁷⁰ Regeringen har emellertid ändrat ståndpunkt i propositionen, och föreslår att både återköp av egna aktier och inlösen av aktier skall belastas med kupongskatt. Förutom fiskala intressen framhålls att det inte föreligger några problem att ta ut kupongskatt vid återköp genom riktade

---

⁶⁵ 1, 4 §§ KupL.

⁶⁶ Se också den nya utredningen angående frågan om ett avskaffande av beskattningen av kapitalvinster på näringsbetingade andelar. Utredningen föreslår där att skattskyldighet för kupongskatt inte skall föreligga för en utländsk juridisk person, om utdelningen inte skulle tagits upp som intäkt eller kunnat medföra att en kapitalvinst skulle ha tagits upp för det fall att personen varit ett svenskt aktiebolag. SOU 2001:11 ”Utdelningar och kapitalvinster på företagsägda andelar” s 191ff.

⁶⁷ 2 § 2 st. KupL.

⁶⁸ Jämför med avsnitt 3.2.1 avseende beskattning av svenska aktieägare, där inlösen av aktier i samband med nedsättning av aktiekapitalet behandlas som en avyttring och kapitalvinstbeskattas i inkomstskattehänseende

⁶⁹ 2 § 2 st. KupL, enligt Lag 2000:76.

Prop. 1999/2000:38 s 33.

⁷⁰ Fi 1999/2419 s 11ff.

förvärvserbudanden eller vid inlösen av aktier, eftersom man vet att det är bolaget som förvärvar aktierna. Kupongskatt behålls därför på inlösen av aktier.⁷¹

Kupongskattelagen har nyligen granskats av en utredning som presenterade sitt slutbetänkande i SOU 1999:79 *Källskatt på utdelning och royalty till begränsat skattskyldiga*. Utredningen konstaterar att kupongskattelagen kritiseras för att vara diskriminerande mot utländska aktieägare i samband med inlösen av aktier. Svenska aktieägare skall kapitalvinstbeskattas för skillnaden mellan vederlaget och anskaffningskostnaden, medan utländska aktieägare skall beskattas för hela vederlaget utan avdrag för anskaffningskostnaden. Dessutom kapitalvinstbeskattas de ofta i sina hemviststater och kan då få en mycket hög skattebelastning. Om den svenska kupongskatten skall anses avräkningsbar mot den utländska kapitalvinstbeskattningen är inte klarlagt. De diskriminerande reglerna innebär enligt näringslivsföreträdare att det blir svårare att få utländska personer att investera i Sverige. Utredningen anser att det är mycket angeläget att reglerna om utdelningsbeskattning vid utskiftning till begränsat skattskyldiga ses över. Finansdepartementet har emellertid meddelat att en sådan översyn pågår inom departementet och utredningen konstaterar därför att frågan inte bör behandlas inom ramen för utredningen.⁷²

När regeringen nu dessutom inför kupongskatt på återköp av egna aktier ökar diskrimineringen av utländska aktieägare. Detta medför i praktiken att utländska aktieägare måste avstå från ett förvärvserbudande från bolaget och istället sälja sina aktier på börs eller annan auktoriserad marknadsplats för att undslippa kupongskatt.⁷³ Ett bolag som har utländska aktieägare bör därför råda dessa att inte delta i ett förvärvserbudande. I inlösenfall brukar i praktiken utländska aktieägare uppmanas att avyttra sina aktier på marknaden före inlösen för att undvika att svensk kupongskatt tas ut på vederlaget.⁷⁴ Rutberg och Skog kritiserar regeringens beslut att ”lägga lök på laxen” genom att inte bara behålla kupongskatt på inlösen av aktier, utan dessutom införa en ”likartad och ohanterlig” kupongskatt på återköp vid riktade erbjudanden. De kallar reglerna ”stoppregler för utländska aktieägare”.⁷⁵

Särskilda skattekontoret i Ludvika⁷⁶ har sedan våren 1999, efter klartecken från Riksskatteverket infört en ny ordning beträffande kupongskatt vid inlösen av aktier. För utländska aktieägare som har skatterättslig hemvist i ett land som Sverige har ingått dubbelbeskattningsavtal med som bygger på OECD:s modellavtal, reduceras kupongskatteunderlaget med den inlösta

---

⁷¹ Prop. 1999/2000:38 s 33f.

⁷² SOU 1999:79 s 76ff, Bilaga 3 till SOU 1999:79 ”Särskilda yttrande från experterna Anne Rutberg och Margareta Sahlström”, s 268.

⁷³ Tivéus s 257.

⁷⁴ Bilaga 3 till SOU 1999:79, s 268.

⁷⁵ Rutberg och Skog s 23f.

⁷⁶ Det skattekontor som hanterar kupongskatt.

aktiens nominella värde.⁷⁷ Skattekontoret anser nämligen att Sverige inte har rätt att ta ut den kupongskatt som kupongskattelagen föreskriver i dessa fall.⁷⁸ Anledningen är att ett belopp som utbetalas i samband med inlösen omfattas av artikel 10 (utdelning) i OECD:s modellavtal till den del som utbetalningen överstiger aktiens nominella värde. Utbetalningar upp till ett belopp motsvarande aktiens nominella värde omfattas av artikel 13. 4 (kapitalvinst).

Kupongskatt kan således tas ut på den del av betalningen som överstiger aktiens nominella värde, om aktieägaren har hemvist i ett land som Sverige har ett dubbelbeskattningsavtal med som i aktuella delar motsvarar OECD:s modellavtal. Kapitalvinst beskattas däremot endast i överlåtarens hemviststat, enligt OECD:s modellavtal. I de fall där aktieägaren har hemvist i ett land med vilket Sverige har ett motsvarande skatteavtal, ska kupongskatt inte tas ut på den del av utbetalningen som motsvarar aktiens nominella belopp.⁷⁹

Trots den nya ordningen är förfarandet fortfarande diskriminerande, eftersom aktiens nominella belopp i de flesta fall är avsevärt lägre än anskaffningsvärdet på aktien. Dessutom beskattas hela utbetalningen om ett skatteavtals kapitalvinstregler ger Sverige som källstat beskattningsrätt. Likaså tas full kupongskatt ut gentemot en aktieägare som har hemvist i ett land som Sverige inte har ett dubbelbeskattningsavtal med.⁸⁰ Frågan är därför om den svenska kupongskattelagen är förenlig med EG-rätten.⁸¹ Detta kommer att utredas i kapitel 4 som handlar om EG-fördragets regler om fri rörlighet för kapital.

Rutberg och Skog förmodar att Särskilda Skattekontoret även ger reduktion med aktiernas nominella belopp när det gäller återköp av egna aktier. Viss skepsis finns emellertid till om Värdepapperscentralens system klarar av att hantera skatteavdraget. Om inte, kommer inget avdrag att ske utan de utländska aktieägarna får istället ansöka om restitution för en del av skatten, vilket är mödosamt och dyrbart.⁸²

Enligt Per Swanström på Särskilda Skattekontoret kommer de *inte* att ge reduktion med aktiernas nominella belopp när det gäller återköp av egna aktier. De avvaktar en utredning avseende frågan från Finansdepartementet. Finansdepartementet har antytt att det finns två olika lösningar som diskuteras, hävdar Swanström. Den första är att ett schablonmässigt anskaffningsvärde på aktien dras av från kupongskatteunderlaget, och den andra att det verkliga anskaffningsvärdet på aktien dras av. Särskilda

---

⁷⁷ Se beslut från skattemyndigheten 40371-99/763, 1999-09-28. Detta beslut är dock överklagat, men ännu inte avgjort i högre distans.

⁷⁸ Bilaga 3 till SOU 1999:79, s 268.

⁷⁹ Swanström Per, Promemoria från Särskilda Skattekontoret, "Kupongskatt vid utskiftning/utdelning i samband med inlösen av aktier", 1999-05-05, s 2f.

⁸⁰ Swanström s 3f.

⁸¹ Av EG-länderna är det endast Portugal som Sverige inte har ett dubbelbeskattningsavtal med.

⁸² Rutberg och Skog s 24.

Skattekontoret föredrar den första lösningen, eftersom den sistnämnda är för svår för dem och förvaltarna att hantera. Skatten dras redan vid källan och det är svårt att veta de olika aktieägarnas anskaffningsvärde för aktierna, och vem som är utdelningsmottagare.⁸³

På förfrågan varför Särskilda Skattekontoret reducerar kupongskatteunderlaget med aktiens nominella belopp vid inlösen av aktier, men inte vid återköp av egna aktier, svarar Swanström att de inte har haft anledning att fundera på det, eftersom det inte har funnits några invändningar mot det. Dessutom är inte inlösen av aktier och återköp av egna aktier helt jämförbart. När väl ett ärende uppkommer får de fundera på hur de ska handlägga det. Om de kommer att ge reduktion på aktiernas nominella belopp beror på särskilda omständigheter i det enskilda fallet, och det är inget som han kan svara på nu. Rättsläget är oklart, enligt Swanström. Om det är diskriminerande eller inte mot utländska aktieägare får avgöras av domstol. Särskilda Skattekontoret vill inte undergräva lagstiftaren genom att gå emot lagreglerna.⁸⁴

För närvarande finns det ingen utredning hos Finansdepartementet, men de inser att reglerna medför problem för utländska aktieägare vid riktade återköp. Hans Levén på Finansdepartementet trodde också att Särskilda Skattekontoret gav reduktion med aktiernas nominella belopp på återköp av egna aktier. Både inlösen av aktier och återköp av aktier kommer därför, så snart tid ges, bli föremål för en utredning. Det finns tre lösningar på problemet, enligt Levén, schablonmässigt avdrag för anskaffningskostnaden, avdrag för den verkliga anskaffningskostnaden, eller ingen kupongskatt överhuvudtaget på inlösen av aktier eller återköp av egna aktier.⁸⁵

Jörgen Grönlund på Skandinaviska Enskilda Banken är kritisk till Särskilda Skattekontorets resonemang angående såväl inlösen av aktier som återköp av egna aktier och anser att det är ”oerhört tveksamt” och ”beslutat på lösa grunder”. Banken förbereder just nu ett fall rörande återköp och har överklagat ett beslut från skattemyndigheten⁸⁶ rörande inlösen där klienten endast fick avdrag med aktiernas nominella värde. De kommer att yrka avdrag med aktiernas anskaffningskostnad i båda fallen.⁸⁷

---

⁸³ Telefonintervju med Per Swanström på Särskilda Skattekontoret i Ludvika, den 13/11-2000.

⁸⁴ Telefonintervju med Per Swanström på Särskilda Skattekontoret i Ludvika, den 30/11-2000.

⁸⁵ Telefonintervju med Hans Levén på Finansdepartementet, den 30/11-2000.

⁸⁶ Se not 77.

⁸⁷ Telefonintervju med Jörgen Grönlund på Skandinaviska Enskilda Banken, den 26/2-2001.

3.3.2 Övriga utskiftningar

Utbetalning i samband med nedsättning av aktiekapitalet genom minskning av aktiens nominella belopp behandlas såväl inkomstskattemässigt som kupongskattemässigt som utdelning.⁸⁸ Kupongskatt utgår därmed även fortsättningsvis på en utbetalning till en utländsk aktieägare från ett svenskt aktiebolag som sker genom att aktiens nominella belopp sätts ned.

Regeringen föreslår dessutom i propositionen att kupongskatt skall införas för utbetalningar i samband med nedsättning av överkursfonden. Skälet härför är att en sådan utbetalning utgör en utdelning inkomstskattemässigt.⁸⁹

3.3.3 Fusion

I Kupongskattelagens utdelningsbegrepp ingår även fusionsvederlag vid fusioner mellan fristående aktiebolag och mellan försäkringsaktiebolag.⁹⁰ Fusionsvederlag kan både bestå av aktier i det övertagande bolaget eller av pengar.⁹¹ Fusionsvederlag i form av aktier skall av praktiska skäl undantas från kupongskatt. Detta motiveras för det första med att många aktieägare inte är registrerade hos en central värdepappersförvarare utan aktien är istället registrerad hos en förvaltare. Detta leder till att beskattningsmyndigheten i många fall inte vet vem som är utdelningsmottagare och att få fram identiteten skulle kräva mycket arbete. I de fall man överhuvudtaget skulle kunna fastställa identiteten, skulle delgivning och indrivning av svensk skattefordran i utlandet vara tidskrävande och dyrbar. För det andra skulle kupongskatt på vederlagsaktier medföra att omstruktureringar försvåras, eftersom säljaren inte får några pengar i vederlag som han kan betala kupongskatten med. Försäljning av bolaget kan då endast ske om säljaren har annat kapital. Slutligen träffas avkastningen från vederlagsaktierna som utdelas av kupongskatt, och därmed minskar intresset från fiskus att beskatta vederlagsaktier.⁹²

Avseende fusionsvederlag i form av kontanter skall kupongskatt däremot tas ut.⁹³ Skälen är att det i dessa fallen inte föreligger några negativa konsekvenser för omstruktureringar, eftersom det finns pengar till kupongskatten, samt att kupongskatt inte kan tas ut i ett senare skede. Kontantvederlaget skall beskattas i sin helhet, det vill säga rätt till avdrag för aktiernas anskaffningskostnader medges inte. Det skulle vara omöjligt att vid tiden för skattskyldighet veta anskaffningskostnaderna för aktierna. För att upprätthålla skattemässig kontinuitet skall istället anskaffningskostnaden för de aktier som aktieägaren hade i det övertagna bolaget övergå på de nya aktierna i det övertagande bolaget. Rätt till

---

⁸⁸ 42 kap. 17 § IL. T.o.m. 2001 års taxering: 3 § 7 mom. 4 st. SIL, samt 2 § 2st. KupL.

⁸⁹ 42 kap. 17 § IL. T.o.m. 2001 års taxering: 3 § 7 mom. 4 st. SIL.

Prop. 1999/2000:38 s 34f.

⁹⁰ 2 § 2 st. KupL.

⁹¹ 14 kap. 1 § ABL.

⁹² Prop. 1999/2000:38 s 35f.

⁹³ 2 § 2st. KupL. Lag 2000:76.

återbetalning av kupongskatt (restitution) vid fusioner slopas därmed. Restitutionen innebar att den skatt som aktieägaren betalat in på det belopp som motsvarade anskaffningskostnaden återbetalades. Förfarandet innebar att avdrag medgavs indirekt för anskaffningskostnaden. Om det övertagande bolaget senare skall likvideras beaktas anskaffningskostnaden vid en restitution (se avsnitt 3.3.4).⁹⁴

3.3.4 Likvidation

Skäl för att undanta kupongskatt vid likvidation på utskiftning som inte består av kontanter föreligger eftersom motsvarande problem som kan aktualiseras vid fusion kan aktualiseras vid likvidation. Kupongskatt kan inte innehållas av den som verkställer utbetalningen.⁹⁵ Det ifrågasätts däremot i propositionen om det överhuvudtaget förekommer utskiftningar med endast annat än kontanter. Dessutom ansvarar bolag som inte är avstämningsbolag själva för redovisningen av skatten, vilket gör att samma problem inte föreligger.⁹⁶ Regeringens skäl för att ta ut kupongskatt är att beskattningsrätten överläts till aktieägarens skatterättsliga hemviststat om kupongskatt undantas i Sverige. I vissa länder finns däremot ingen beskattning på kapitalvinster på utländska aktier, vilket leder till att någon beskattning överhuvudtaget inte sker. Om kapitalvinster däremot beskattas torde den svenska kupongskatten få avräknas, menar regeringen. Ett annat skäl för att inte undanta kupongskatt är de möjligheter till skatteplanering som erbjuds aktiebolag med få ägare. De skulle undkomma kupongskatt genom att vid utskiftning i samband med likvidation inte betala ut några kontanter som kan innehållas för kupongskatt. Skälen för kupongskatt vid likvidation väger över, och kupongskatt skall således tas ut på alla sorts utbetalningar.⁹⁷

Majoriteten av remissinstanserna hade inte några invändningar mot förslaget. *Uppsala Universitet* anser emellertid att kupongskatt inte skall tas ut på likvidation vid utskiftning av annat än kontanter, på grund av symmetriskäl med reglerna om fusion, där kupongskatt inte tas ut på vederlag bestående av aktier.⁹⁸

Enligt svensk intern rätt anses en aktie avyttrad om bolaget som givit ut aktien upplöses genom likvidation.⁹⁹ Kapitalvinstberäkningen görs på skillnaden mellan utskiftat belopp och aktiernas anskaffningsvärde. Avdrag

---

⁹⁴ Prop. 1999/2000:38 s 36.

⁹⁵ Utdelning i avstämningsbolag betalas ut av den centrala värdepappersförvararen antingen direkt om den utdelningsberättigade är registrerad hos denne, eller indirekt via en förvaltare om aktierna är förvaltningsregistrerade, medan utdelning i övriga aktiebolag betalas ut direkt från bolaget eller via en bank. Se SOU 1999:79 s 60.

⁹⁶ 15 § KupL.

⁹⁷ Prop. 1999/2000:38 s 36f.

⁹⁸ Prop. 1999/2000:38 s 32.

⁹⁹ 44 kap. 7 § IL. T.o.m. 2001 års taxering: 24 § 2 mom. 2 st. SIL.

medges för verkliga förluster.¹⁰⁰ Beskattningsunderlaget reduceras också för utländska aktieägare, eftersom ett restitutionsförfarande finns som indirekt innebär att avdrag medges för anskaffningskostnaden för aktierna. Bestämmelsen om restitution av kupongskatt skall sålunda kvarstå i 27 § 2st. KupL. Aktieägaren får således rätt till återbetalning för den kupongskatt som betalats in på anskaffningskostnaden om aktien har förlorat sitt värde till följd av att bolaget har upplösts genom likvidation. Bolaget måste emellertid ha upplösts inom två år efter det att utbetalningen av utskiftat belopp blivit tillgänglig för lyftning.¹⁰¹

3.4 Beskattning av aktiebolaget

3.4.1 Beskattning vid överlåtelse av den egna aktien- "Drottfalet"

Som tidigare nämnts i avsnitt 2.3 kan ett bolag som inte längre vill behålla sina egna aktier välja mellan att dra in dem genom nedsättning av aktiekapitalet eller att avyttra dem via börs eller i enlighet med bestämmelserna om nyemission. Några skattemässiga konsekvenser uppkommer inte för bolaget vid indragning av de egna aktierna. De skattemässiga konsekvenserna är dock inte självklara om bolaget väljer att vidareöverlåta de förvärvade egna aktierna. Frågan är om bolaget skall beskattas för kapitalvinst respektive ha avdragsrätt för kapitalförlust vid avyttring av egna aktier.

Skatterättsnämnden har i ett förhandsbesked kommit fram till att varken kapitalvinst eller kapitalförlust uppkommer när ett aktiebolag avyttrar egna aktier. Fallet handlar om ett dotterbolag som äger aktier i sitt moderbolag (Drott AB). Moderbolaget drar in dessa aktier genom en nedsättning av aktiekapitalet. Indragningen sker utan vederlag till dotterbolaget. Marknadsvärdet på aktierna vid tidpunkten för indragningen var lägre än dotterbolagets anskaffningskostnad. Frågan är om dotterbolaget (aktieägaren) har rätt till avdrag för kapitalförlust, och i såfall med ett belopp motsvarande anskaffningskostnaden för aktierna eller skillnaden mellan anskaffningskostnaden och marknadsvärdet på aktierna vid indragningen. Enligt Skatterättsnämnden kan förvärv av egna aktier ses som en "omvänd nyemission", eftersom det är en disposition av bolagets egna kapital. En eventuell avyttring från moderbolagets sida av egna aktier kan då jämföras med en nyemission, och bör följaktligen inte behandlas som en avyttring som föranleder inkomstbeskattning av moderbolaget. En nyemission innebär som bekant inga omedelbara konsekvenser i beskattningshänseende. På motsvarande sätt bör indragningen av

---

¹⁰⁰ Rutberg Anne, Rutberg Johan och Molander Lars, *Beskattning av värdepapper*, Uppsala, 1997, s 88.

¹⁰¹ Prop. 1999/2000:38 s 36ff.

dotterbolagets aktier i moderbolaget ses som en ”omvänd nyemission”, och inte utlösa några inkomstskatteeffekter för dotterbolaget.¹⁰²

Regeringsrätten har emellertid nyligen ändrat förhandsbeskedet och medgav dotterbolaget avdrag för förlusten. Motiveringen var att eftersom en externförsäljning bör beskattas enligt kapitalvinstreglerna bör en indragning beskattas på samma sätt. Regeringsrätten tog inte någon uttrycklig ställning till Skatterättsnämndens resonemang om att indragning och avyttring av egna aktier kan ses som omvänd nyemission respektive nyemission. Regeringsrätten konstaterade endast att Skatterättsnämndens analogi med nyemission inte var lämplig i detta fallet, eftersom vederlaget för aktierna i moderbolaget inte tillföll det bolaget, utan dess dotterbolag. Indragningen skulle istället ses som en avhändelse av en förmögenhet för dotterbolaget, och skulle utlösa en beskattning som om moderbolagsaktierna hade sålts till marknadspris av dotterbolaget, istället för att dras in. Dotterbolaget fick således rätt till avdrag för kapitalförlusten med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan aktiernas anskaffningsvärde och marknadsvärde på aktierna vid tidpunkten för nedsättningen av aktiekapitalet.¹⁰³

Skälet till att Skatterättsnämnden och Regeringsrätten kommer fram till olika domslut avseende frågan om dotterbolaget får avdrag för kapitalförlusten beror på att Skatterättsnämnden jämför med situationen om moderbolaget säljer sina egna aktier externt, medan Regeringsrätten jämför med situationen om dotterbolaget säljer moderbolagets aktier externt. Skatterättsnämnden anser sålunda att man kan jämföra dotterbolagets innehav av aktier i moderbolaget med moderbolagets direkta innehav av egna aktier. Regeringsrätten godkänner emellertid inte detta synsätt som innebär att dotterbolaget blir ett ”ombud” för moderbolaget. Nämnden har enligt Roupe i ”Drottfalet” jämfört moderbolagets förvärv av aktierna i dotterbolaget, med moderbolagets direkta förvärv av egna aktier. Roupe, som är föredragande hos Skatterättsnämnden, verkar dela Skatterättsnämndens uppfattning i ”Drottfalet” och anger ABL som stöd.¹⁰⁴ I ABL jämförs dotterbolags innehav av aktier i moderbolag med moderbolagets direkta innehav av egna aktier, oavsett hur aktierna kommit i dotterbolagets ägo och oavsett när bolaget blev ett dotterbolag.¹⁰⁵

Roupe tolkar Regeringsrättens dom så att ett helägt dotterbolags externförvärv och avyttring av aktier i moderbolaget, eller derivat därav, inte alltid ska behandlas som innehav av andra aktier eller derivat. Som stöd för detta anför han Skatterättsnämndens förhandsbesked 2000-07-10, där Skatterättsnämnden har den åsikten att ett helägt dotterbolag bör anses inneha aktier, eller derivat därav, i moderbolaget för moderbolagets räkning. I detta fallet var emellertid dotterbolaget helägt till det emitterande bolaget vid förvärvet av konvertiblerna, medan dotterbolaget i ”Drottfalet” hade

---

¹⁰² SRN:s förhandsbesked den 30 mars 1999. Ärende nummer 26-99/D.

¹⁰³ Regeringsrättens dom den 13 mars 2000. Mål nummer 2746-1999.

¹⁰⁴ Roupe Jacob M, ”Transaktioner avseende eget kapital i aktiebolag- några skattefrågor”, Sv SkT 6-7/2000, s 562.

¹⁰⁵ 1 kap. 7 §, 7 kap. 9 § ABL. (SFS 2000:66)

köpt aktierna i det blivande moderbolaget innan det blev ett dotterbolag. Detta kan enligt Roupe vara ett skäl till de olika utgångarna.¹⁰⁶ Jag är personligen tveksam till Roupes tolkning och anser inte att man kan utläsa detta ur domstolarnas allmänt hållna domskäl.

Regeringen föreslår i propositionen att en överlåtelse av egna aktier inte skall medföra några inkomstskattemässiga konsekvenser för bolaget. De jämför en avyttring av egna aktier med en nyemission där inga skattemässiga konsekvenser uppkommer. Ett bolag skall kunna välja själv hur det skall agera om det behöver mer kapital, anser regeringen. Om avyttring av egna aktier skall vara föremål för kapitalvinst/förlust-reglerna, medan en nyemission inte är det, föreligger ingen skatteneutralitet. Detta leder till att bolaget kommer att välja en avyttring om marknadsvärdet på aktierna sjunkit så att de får avdrag för kapitalförlusten, och en nyemission om marknadsvärdet har stigit så att de inte behöver beskattas för kapitalvinsten. Det som talar emot skattefrihet är att det blir förmånligare för bolaget att äga egna aktier jämfört med aktier i andra bolag eller egendom som är föremål för kapitalvinstbeskattning. Då föreligger inte heller någon skatteneutralitet. Regeringen anser emellertid att skälen för skattefrihet vid överlåtelse väger tyngre.¹⁰⁷ Jag delar regeringens ståndpunkt och anser att dess val av skattefrihet är riktigt. Skälet härför är att om bolaget vill skaffa mer kapital skall det vara samma skattekonsekvenser oberoende om bolaget genomför en nyemission eller säljer det egna innehavet av aktier.

Regeringens förslag grundar sig på samma uppfattning som Skatterättsnämnden har avseende avyttring av egna aktier. Enligt Roupe kan det antas att även Regeringsrätten delade den uppfattningen, även om de inte uttryckligen kommenterade saken i domen.¹⁰⁸

Enligt 48 kap. 6 a § IL¹⁰⁹ skall sålunda inte kapitalvinst tas upp till beskattning när ett publikt aktiebolag som får förvärva egna aktier avyttrar dessa. Genom hänvisningen i 44 kap. 2 § IL gäller detta på motsvarande sätt för kapitalförluster. Detta medför att ingen uttagsbeskattning skall ske även om bolaget avyttrar de egna aktierna till ett pris understigande marknadsvärdet.¹¹⁰ Bestämmelserna i 23 kap. IL¹¹¹, gällande underprisöverlåtelser, blir inte heller tillämpliga på bolagets överlåtelser av egna aktier.¹¹²

---

¹⁰⁶ Roupe s 553, 559f.

¹⁰⁷ Prop. 1999/2000:38 s 30.

¹⁰⁸ Roupe s 564.

¹⁰⁹ Lag 2000:78 som tillämpas första gången vid 2002 års taxering. Fram till dess får 5 kap. 4 § ILP tillämpas som anger att vid tillämpningen av 24 § 2 mom. SIL (beräkning av kapitalvinst) skall avyttring inte anses föreligga när ett publikt aktiebolag som kan förvärva egna aktier överlåter dessa. (Lag 2000:79 som tillämpas på omständigheter som inträffat efter ikraftträdandet 10 mars 2000).

¹¹⁰ 5 kap. 1 § ILP. (Lag 2000:79 som tillämpas på omständigheter som inträffat efter ikraftträdandet 10 mars 2000).

¹¹¹ T.o.m. 2001 års taxering: Lag (1998:1600) om beskattningen vid överlåtelser till underpris.

¹¹² 5 kap. 6 § ILP. (Lag 2000:79 som tillämpas på omständigheter som inträffat efter ikraftträdandet 10 mars 2000).

3.4.2 Derivatinstrument

Det är inte klarlagt om det är tillåtet civilrättsligt att bolag förvärvar respektive överlåter egna aktier med hjälp av optioner, terminer eller liknande derivatinstrument. Frågan behandlas varken i Aktiebolagskommitténs betänkande eller i den civilrättsliga propositionen om förvärv av egna aktier.¹¹³ Regeringen anser likväl att det trots osäkerheten behövs särskilda skatteregler när ett aktiebolag handlar med egna aktier genom derivatinstrument. Den skattemässiga behandlingen av indirekta förvärv eller överlåtelser av egna aktier skall inte skilja sig från den skattemässiga behandlingen vid direkta transaktioner med egna aktier.¹¹⁴ Det betyder att bolaget inte skall beskattas för den premie som bolaget får för en option som bolaget har utfärdat med den egna aktien som underliggande egendom.¹¹⁵ Kapitalvinst/kapitalförlust som uppkommer vid handel med derivatinstrument vars underliggande tillgång består av egna aktier, är inte heller skattepliktig/avdragsgill.¹¹⁶ Likaså sker ingen uttagsbeskattning eller beskattning enligt 23 kap. IL.^{117 118}

Rutberg och Skog ställer sig emellertid frågande till vad begreppet ”egen aktie” egentligen har för innebörd. Skall derivatinstrument vara befriade från skatt om de är utställda på av *bolaget utgivna aktier* (vid definition), eller krävs det att de är utställda på en egen aktie som *bolaget faktiskt äger* (snäv definition). Enligt den skatterättsliga propositionen angående förvärv av egna aktier definieras ”egen aktie” i den civilrättsliga lagstiftningen. I skatterättsligt avseende har egen aktie samma innebörd som i civilrättsligt avseende.¹¹⁹ Begreppet ”egen aktie” definieras i 1 kap. 7 § ABL, samt 2 § KupL som en aktie som *innehas av (aktie)bolaget självt*. Slutsatsen från Rutberg och Skog blir att endast derivat som är utställda på egen aktie som bolaget faktiskt äger är skattefria. Konsekvensen kan bli att det enbart avgörs med slumpen om premien blir skattepliktig eller inte, eftersom det inte finns någon skyldighet att inneha underliggande aktie vid utfärdandet av derivatet. Dessutom utfärdas derivat för det mesta inte på specifika aktier, vilket leder till att man inte vet om det är bolaget eller inte som äger aktien som derivatet är kopplat till. Rättsläget betecknas emellertid som oklart, och Rutberg och Skog efterlyser ett klagörande i saken.¹²⁰

---

¹¹³ SOU 1997:22, Prop 1999/2000:34.

¹¹⁴ Prop. 1999/2000:38 s 31.

¹¹⁵ 5 kap. 5 § ILP. (Lag 2000:79 som tillämpas på omständigheter som inträffat efter ikraftträdandet 10 mars 2000).

¹¹⁶ 48 kap. 6a § IL. (Lag 2000:78 som tillämpas första gången vid 2002 års taxering. Övergångsvis gäller 5 kap. 4 § ILP), 44 kap. 2 § IL.

¹¹⁷ T.o.m. 2001 års taxering: Lag (1998:1600) om beskattningen vid överlåtelser till underpris.

¹¹⁸ 5 kap. 1,6 §§ ILP. (Lag 2000:79 som tillämpas på omständigheter som inträffat efter ikraftträdandet 10 mars 2000).

¹¹⁹ Prop 1999/2000:38 s 25.

¹²⁰ Rutberg och Skog s 26f.

Virin instämmer med Rutberg och Skog om att ett klargörande behövs, och anser att den nya lagstiftningen om återköp av aktier baseras på bristande insikt om vad ett derivat är.¹²¹

Roupe tror, till skillnad från Rutberg och Skog, på uttryckets vida definition, och anser att med begreppet ”egen aktie” avses alla av bolaget utgivna aktier oavsett vem som äger dem. Detta motiverar han genom att se på språkbruket i ABL och förarbeten. I flera bestämmelser i ABL används uttrycket för att beteckna samtliga av bolaget emitterade aktier.¹²² Vidare förklaras det i propositionen att med egen aktie menas ”aktier som det (bolaget) självt emitterat”.¹²³ Även Skatterättsnämnden har begagnat sig av den vidare innebörden av begreppet.¹²⁴

3.4.3 Handelslager

Egna aktier som ingår i handelslager ska enligt propositionen inkomstbeskattas enligt vanliga regler för näringsverksamhet.¹²⁵ Enligt Tivéus är det dock osäkert hur stor generell räckvidd detta uttalande får. Hans slutsats är att endast börsbolag som har tillstånd att bedriva värdepappersrörelse och inneha ett handelslager av egna aktier enligt 4 kap. 5 § lagen om värdepappersrörelse, omfattas av uttalandet, och endast till den del egna aktier ingår i handelslaget. Egna aktier som ingår i ett handelslager anses i skattemässigt hänseende bli omsättningstillgångar och således föremål för beskattning vid avyttring. Däremot bör inte ett börsbolag som driver handel med värdepapper för egen räkning inkomstbeskattas för förvärv respektive avyttring i egna aktier, eftersom dessa transaktioner sker med stöd av de nya reglerna i ABL.¹²⁶

3.4.4 Investmentföretag

Beskattning av kapitalvinster på aktier och andra värdepapper i investmentföretag sker inte enligt de vanliga reglerna, utan en schablonintäkt tas upp som skattepliktig intäkt. Enligt propositionen skall dock inte investmentföretag som återköpt egna aktier inkomstbeskattas för dessa, eftersom återköp av egna aktier inte skall medföra några skattemässiga konsekvenser för vanliga bolag.¹²⁷ Vid beräkning av schablonunderlaget skall således egna aktier samt derivat i egna aktier undantas.¹²⁸ Om ett investmentföretag genomgår ett karaktärsbyte skall

---

¹²¹ Virin Niclas, ”Återköp av egna aktier. Skatteproblem”, *SvSkT* 4/2000, s 318ff.

¹²² Se 7 kap. 1,2,3,4,8,9,11,12,13 §§, 12 kap.1 § ABL.

¹²³ Prop 1999/2000:38 s 16.

¹²⁴ Se SRN:s förhandsbesked 1999-12-21. Roupe s 561.

¹²⁵ Prop. 1999/2000:38 s 30.

¹²⁶ Tivéus s 258f. Roupe s 562.

¹²⁷ Prop.1999/2000:38 s 31.

¹²⁸ 39 kap. 14 § IL. (Lag 2000:78 som tillämpas första gången vid 2002 års taxering).

avskattning¹²⁹ ske. Egna aktier eller derivat i egna aktier skall inte ingå i underlaget för avskattningsintäkten.¹³⁰

---

¹²⁹ Avskattning innebär att obeskattade kapitalvinster hos investmentföretaget skall beskattas om det förlorar sin status som ett investmentföretag. Se Lodin m.fl s 435.

¹³⁰ 39 kap. 17 § IL. (Lag 2000:78 som tillämpas första gången vid 2002 års taxering).

4 EG-rättens regler om fri rörlighet för kapital

4.1 Inledning

För att undersöka om det svenska kupongskatteuttaget är förenligt med EG-rätten får vi se på EG-fördragets bestämmelser om fri rörlighet. De är tillämpliga även på medlemsstaternas nationella skattebestämmelser. Det slogs fast i *avoir fiscal*-målet (1986)¹³¹ där EG-domstolen uttalade att skattebestämmelser som hindrar den fria etableringsrätten kan angripas med stöd av fördraget. Skattebestämmelser måste således utarbetas i enlighet med fördragets bestämmelser. Fri rörlighet för kapital regleras i artikel 56.1 i EG-fördraget, som lyder:

”Inom ramen för bestämmelserna i detta kapitel skall alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land vara förbjudna.”

I artikel 12 finns det allmänna diskrimineringsförbudet på grund av nationalitet. Regeln om fri rörlighet för kapital går emellertid före det allmänna diskrimineringsförbudet, enligt EG-domstolens praxis. EG-fördragets regel om fri rörlighet för kapital uppfyller enligt EG-domstolen numera förutsättningarna för direkt effekt.¹³² Bestämmelsen fick en ny lydelse i Maastrichtfördraget 1992 och den är numera klar, precis och ovillkorlig. Det innebär att artikeln kan åberopas direkt i en nationell domstol, och att medlemsländernas myndigheter och domstolar inte får tillämpa skattelagstiftning som strider mot artikeln.¹³³

Med kapitalrörelser menas överflyttningar av kapital mellan länderna där avsikten med transaktionen är att föra över och investera kapital i ett annat medlemsland.¹³⁴ I vårt fall handlar det om personer bosatta utomlands som innehar aktier i svenska bolag och sedan avyttrar dessa till bolaget. Det måste anses falla in under bestämmelsens tillämpningsområde.

4.2 Rättspraxis angående fri rörlighet för kapital

Det finns inte mycket praxis på skatteområdet angående de fria kapitalrörelserna och det dröjde ända till 1999 innan det första målet

---

¹³¹ Mål 270/83 *avoir fiscal* [1986] ECR 273.

¹³² Se förenade målen: C-163/94, C-165/94 och C-250/94 *Lera m.fl.* REG 1995 s I-4821.

¹³³ Ståhl Kristina, Österman, Roger P, *EG-skatte rätt*, Stockholm 2000, s 59f, 114.

¹³⁴ Ståhl och Österman s 114.

avgjordes av EG-domstolen. I fallet *Sandoz* (1999)¹³⁵ undersökte EG-domstolen om de österrikiska bestämmelserna om stämpelskatt vid upptagande av lån var förenliga med artikel 56. Domstolen kom fram till att bestämmelserna var en otillåten restriktion av kapitalrörelserna, eftersom de gjorde åtskillnad beroende på var lånet tagits upp. Slutsatsen av målet är att skatter som negativt särbehandlar gränsöverskridande transaktioner jämfört med inhemska transaktioner strider mot fördraget.¹³⁶

Då inte regeln om fria kapitalrörelser hade direkt effekt innan Maastrichtfördraget, utfärdades istället direktiv på området. I artikel 1.1 i direktiv 88/361/EEG, som har direkt effekt¹³⁷, stadgas det att medlemsstaterna är skyldiga att avskaffa alla restriktioner för kapitalrörelser. Direktivet tillämpades i fallet *Verkooijen* (2000)¹³⁸, eftersom det målet gällde omständigheter innan Maastrichtfördragets ikraftträdande. Målet handlade om de nederländska reglerna för beskattning av aktieutdelningar. Enligt dem fick en person som hade hemvist i Nederländerna och ägde aktier i ett nederländskt bolag skattefri utdelning på aktierna på ett särskilt belopp. Motsvarande skattefrihet kunde inte åtnjutas om utdelningen kom från ett bolag i en annan medlemsstat. EG-domstolen kom fram till att denna olikbehandling av inhemska och utländska aktieutdelningar stred mot artikel 1.1 i direktivet. De nederländska bestämmelserna hindrade personer med hemvist i Nederländerna att investera kapital i andra medlemsländer. Bestämmelserna har även restriktiv verkan för bolag etablerade i andra medlemsstater i och med att de för dem utgör ett hinder för kapitalanskaffning i Nederländerna. Den aktieutdelning som de utländska bolagen utbetalar till personer som är bosatta i Nederländerna behandlas i skattehänseende mindre förmånligt än aktieutdelning från ett nederländskt bolag. Aktier i utländska bolag blir då mindre attraktiva på den nederländska kapitalmarknaden.¹³⁹

Det finns mycket som talar för att EG-domstolen hade kommit fram till samma slutsats om prövningen istället skett enligt artikel 56 i EG-fördraget. Artikel 56 i fördraget och artikel 1.1 i direktiv 88/361/EEG har formulerats på samma sätt. I och för sig har fördraget en undantagsbestämmelse i artikel 58 (se avsnitt 4.3), medan direktivet saknar undantag. Detta undantag ses emellertid som en kodifiering av EG-domstolens praxis beträffande rättfärdigande av skattebestämmelser som egentligen strider mot fördraget. Slutsatsen blir att *Verkooijen*-målet kan användas vid tolkningen av artikel 56.¹⁴⁰

Frågan är då om det svenska förfarandet avseende kupongskatt leder till en negativ särbehandling av utländska aktieägare, eftersom aktieägarnas kupongskatteunderlag inte reduceras med aktiens anskaffningskostnad vid

---

¹³⁵ Mål C-439/97 *Sandoz* REG 1999 s I-7041.

¹³⁶ Ståhl och Österman s 115f.

¹³⁷ Direkt effekt slogs fast i mål C-358/93 och C-416/93 *Bordessa m.fl.*, REG 1995 s I-361.

¹³⁸ Mål C-35/98 *Verkooijen*, EGD:s dom den 6 juni 2000.

¹³⁹ Ståhl och Österman s 117.

¹⁴⁰ Ståhl och Österman s 117f.

bolagets återköp av egna aktier. Jag anser att så är fallet, eftersom utländska aktieägare kan avskräckas från att investera i aktier i svenska bolag, vilket innebär att svenska bolag får det jämförelsevis svårare att anskaffa kapital utomlands än i Sverige. Det kan emellertid finnas omständigheter som godtar det diskriminerande svenska förfarandet.

4.3 Rättspraxis angående rättfärdigande av diskriminering

EG-fördraget innehåller en undantagsbestämmelse som ger möjlighet för medlemsstaterna att tillämpa sina nationella skattelagstiftningar trots att de hindrar den fria rörligheten för kapital. Artikel 58 infördes genom Maastrichtfördraget och stadgar:

1. *Bestämmelserna i artikel 56 skall inte påverka medlemsstaternas rätt att a) tillämpa sådana bestämmelser i sin skattelagstiftning som skiljer mellan skattebetalare som har olika bostadsort eller som har investerat sitt kapital på olika ort, b) vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra överträdelser av nationella lagar och andra författningar, särskilt i fråga om beskattning och tillsyn över finansinstitut, eller att i administrativt eller statistiskt informationssyfte fastställa förfaranden för deklaration av kapitalrörelser eller att vidta åtgärder som är motiverade med hänsyn till allmän ordning eller allmän säkerhet.*
2. [...]
3. *De åtgärder och förfaranden som avses i punkterna 1 och 2 får inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av den fria rörligheten för kapital eller betalningar enligt artikel 56.*

I *Verkooijen*-målet för domstolen ett resonemang om praxis beträffande de andra friheterna när de tolkar artikel 58.¹⁴¹ Ståhl och Österman menar att man av fallet kan dra den slutsatsen att den praxis som finns angående den fria rörligheten för tjänster och personer har betydelse vid tolkningen av fri rörlighet för kapital. Artikel 58 kan ses som en kodifiering av den praxis som finns angående den fria rörligheten för tjänster och personer.¹⁴²

Diskriminering kan vara både öppen (direkt) och dold (indirekt). Det är viktigt att avgöra vilken sorts diskriminering det är, eftersom det enligt praxis är svårare att rättfärdiga en öppet diskriminerande regel. *Öppen diskriminering* föreligger när skattemässig särbehandling på grund av nationalitet föreligger.¹⁴³ *Dold diskriminering* är regler som inte i för sig

---

¹⁴¹ EG-domstolen hänvisar till: Mål C-279/93 *Schumacker* REG 1995 s I-225 och C-204/90 *Bachmann* [1992] ECR I-249.

¹⁴² Ståhl och Österman s 120ff.

¹⁴³ Jämför med *Quitow* som i sin avhandling anser att öppet diskriminerande åtgärder inte enbart är sådana som direkt och uttryckligt anknyter till nationalitet. Se *Quitow Carl Michael, Fria varurörelser i den europeiska gemenskapen*, Göteborg 1995, s 48.

särbehandlar en skattskyldig på grund av dennes nationalitet, men som ändå typiskt sett drabbar personer med utländskt medborgarskap. Ett exempel enligt Alhager och Bergmann är att en person vägras en skatteförmån på grund av att han har hemvist utomlands. Detta kan i praktiken innebära diskriminering på grund av nationalitet, eftersom utländska medborgare normalt bor utomlands.¹⁴⁴ Enligt Ståhl och Österman baseras också öppen diskriminering direkt på rättssubjektets nationalitet, medan den skattskyldiges hemvist är ett exempel på ett kriterium som kan medföra att en dold diskriminering föreligger. I fallet *Biehl* (1990)¹⁴⁵ slog EG-domstolen för första gången fast att regler som gör skillnad på skattesubjekt på grund av skatterättslig hemvist är dolt diskriminerande.¹⁴⁶

Är det en öppen eller dold diskriminering när utländska aktieägare inte får avdrag för anskaffningskostnaden vid återköp av egna aktier, vilket leder till ett större skatteunderlag? Eftersom kupongskatt tas ut för begränsat skattskyldiga, det vill säga de som inte har skatterättslig hemvist i Sverige, så blir diskrimineringen baserad på hemvist och inte nationalitet. Den negativa särbehandlingen för utländska aktieägare är således en dold diskriminering. Det krävs emellertid att man kan anse att situationen för utländska och svenska personer är jämförbar med avseende på den aktuella regeln. Enligt EG-domstolens praxis är det sällan som situationerna inte är jämförbara. Att en inhemsk person är obegränsat skattskyldig, medan en utländsk person endast är begränsat skattskyldig leder enligt praxis inte till att de inte kan jämföras.¹⁴⁷

4.3.1 Öppen diskriminering

I fallet *Royal Bank of Scotland* (1999)¹⁴⁸, uttalade EG-domstolen att en öppen diskriminering endast kan accepteras av de skäl som uttryckligen står i fördraget. Medlemsstaten kan sålunda inte med framgång åberopa andra skäl än de som finns angivna i fördraget. Skäl som enligt artikel 58 i fördraget kan vara godtagbara för att hindra den fria rörligheten för kapital är att de skattskyldiga har olika bostadsort eller har investerat sitt kapital på olika ort, eller att man vill förhindra överträdelse av nationella lagar och författningar. Det sista skälet skall vara motiverat med hänsyn till allmän ordning och säkerhet, informationssyfte, eller på grund av beskattning och tillsyn av finansinstitut. Skälet skall emellertid prövas mot artikel 58.3, vilket medför att det endast är undantagsvis som det kan anses acceptabelt. EG-domstolen har hitintills aldrig godkänt en skatteregel på grund av i fördraget angivna skäl.¹⁴⁹

---

¹⁴⁴ Alhager Magnus, Bergmann Elisabeth, "Något om diskrimineringsförbudet i EG-rätten och dubbelbeskattningsavtalen", *SN* 4/2000 s 173.

¹⁴⁵ C-175/88 *Biehl* [1990] ECR I-1779.

¹⁴⁶ Ståhl och Österman s 84f, 87, 99f, 139.

¹⁴⁷ Ståhl och Österman s 140.

¹⁴⁸ Mål C-311/97 *Royal Bank of Scotland* REG 1999 s I-2651, punkt 32 i EGD:s dom.

¹⁴⁹ Ståhl och Österman s 122f.

4.3.2 Dold diskriminering

När det gäller dold diskriminering har EG-domstolen godtagit även andra grunder för rättfärdigande av diskriminerande lagstiftning än de som finns i fördraget. För detta syftet har domstolen utvecklat ett test, ”rule of reason-testet”, som är tillämpligt på skatteregler som utgör indirekta hinder för den fria rörligheten, det vill säga där det rör sig om dold diskriminering. Enligt ”rule of reason-testet” skall tre förutsättningar vara uppfyllda:

1. Regelns syfte är att uppnå ett tungt vägande allmänintresse.
2. Regeln skall säkerställa detta syfte.
3. Regeln skall vara proportionell mot det intresse den skall tillgodose. Den får inte vara mer ingripande än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet.¹⁵⁰

Ser man på EG-domstolens praxis på området framgår det att domstolen bara funnit två argument som kan rättfärdiga nationella skatteregler som strider mot fördraget. Det är önskemålet om att upprätthålla en *effektiv skattekontroll*, samt önskemålet att upprätthålla *skattesystemets inre sammanhang*. Domstolen har uttalat att dessa önskemål är ett sådant tungt vägande samhällsintresse som kan utgöra ett undantag enligt ”rule of reason-testet”.¹⁵¹ Höga krav ställs dock på att reglerna verkligen är ägnade att säkerställa syftet och att de är proportionella, det vill säga att de inte går utöver vad som är nödvändigt för att syftet skall uppnås. Detta leder till att domstolen i de flesta fallen inte accepterar den nationella skatteregeln. När det gäller argumentet effektiv skattekontroll har domstolen inte i något fall slutligen godkänt en fördragsstridande skatteregel. Argumentet om skattesystemets inre sammanhang har endast godtagits i fallet *Bachmann* (1992).¹⁵²

Andra argument som åberopats av medlemsländerna har varit att den skattskyldiga har fått andra skattefördelar som kompenserar den diskriminerande behandlingen, administrativa skäl, samt önskemål om att upprätthålla nivån på landets skatteintäkter. Domstolen har inte accepterat något av dessa argument.¹⁵³

4.3.3 Slutsatser

Då det svenska förfarandet antagligen är en dold diskriminering kan Sverige åberopa både artikel 58 och andra grunder än de i fördraget för att försvara de diskriminerande reglerna. Artikel 58 rättfärdigar diskriminering på vissa grunder som t.ex. är motiverade med hänsyn till allmän ordning och säkerhet. Sverige kan knappast åberopa något av dessa argument och kravet

---

¹⁵⁰ Ståhl och Österman s 124f.

¹⁵¹ Se mål C-250/95 *Futura* REG 1997 s I-2471, p 31 i EGD:s dom, samt mål C-254/97 *Baxter* REG 1999 s I-4809, punkt 18 i EGD:s dom.

¹⁵² Ståhl och Österman s 126ff.

¹⁵³ Ståhl och Österman s 125ff.

i punkt 3 kommer ändå sannolikt leda till att de svenska invändningarna kommer att avvisas.

Om de särskilda grunderna kan rättfärdiga diskrimineringen kommer sannolikt att avgöras med hjälp av ”rule of reason- testet”, där domstolen kommer att ställa höga krav på att reglerna verkligen är ägnade att uppnå ett tungt vägande allmänintresse, samt att de inte är mer ingripande än vad som är nödvändigt. Jag har även här svårt att tro att Sverige skulle ha någon framgång med att åberopa t.ex. önskemål om en effektiv skattekontroll eller önskemål om att upprätthålla skattesystemets inre sammanhang, eftersom domstolens praxis visar att det är mycket sällan som de godtar en negativ särbehandling av utländska rättssubjekt.

5 Danmarks regler om förvärv av egna aktier

5.1 Civilrättsliga regler i Danmark

I Danmark har förvärv av egna aktier varit tillåtet under lång tid, till skillnad från resten av de nordiska länderna.¹⁵⁴ I 1901 års förslag till den första danska aktiebolagslagen förespråkades ett förbud mot förvärv av egna aktier, men förslaget antogs inte av Folketinget. 1930, 1964 samt 1969 föreslogs på nytt förbud mot förvärv av egna aktier, men lagförslagen kritiserades av näringslivet och bifölls inte av Folketinget.¹⁵⁵ Den danska lagstiftningen har idag anpassats till EG:s andra bolagsdirektiv.

I Danmark finns det två bolagsformer utan personligt ansvar, aktieselskab och anpartsselskab. Endast ett aktieselskab, som är den danska motsvarigheten till ett svenskt publikt bolag, får förvärva egna aktier. Aktieselskab får förvärva aktier till ett värde av maximalt 10 % av bolagets aktiekapital. Förvärvet får inte heller inkräkta på bolagets bundna kapital. Beslut om förvärv fattas av styrelsen, efter bolagsstämmans bemyndigande. Innehavstiden är obegränsad, så länge innehavet inte överstiger tioprocentgränsen. Bolaget kan under innehavstiden inte utöva rösträtt för de egna aktierna, och egna aktier räknas inte med om det är krav på kvalificerad majoritet. Det är inte reglerat i Aktieselskabsloven (ASL) om det kan ske utdelning till egna aktier, men det får antagas att bolag inte skall dela ut till sig själv.¹⁵⁶ Reglerna gäller också ett dotterbolags förvärv av moderbolagets aktier.¹⁵⁷ Ett anpartsselskab får som huvudregel inte förvärva egna andelar. Undantag är inlösen av egna andelar på grund av stadgande i lag.¹⁵⁸

5.2 Skatterättsliga regler i Danmark

5.2.1 Beskattning av danska aktieägare

När det gäller transaktioner mellan bolag och dess aktieägare gäller inte de allmänna reglerna om kapitalvinstbeskattning (avancebeskatning), utan istället tillämpas reglerna om utdelningsbeskattning (udbyttebeskatning) och

---

¹⁵⁴ Finland har nyligen upphävt sitt förbud mot förvärv av egna aktier. I Norge trädde regler om förvärv av egna aktier i kraft vid årsskiftet 1998/99. Reglerna i båda länderna gäller såväl för de svenska motsvarigheterna till publika och privata aktiebolag. Prop 1999/2000:34 s 52.

¹⁵⁵ SOU 1988:38 "Ägande och inflytande i svenskt näringsliv". Bilaga 1 "Ömsesidigt aktieägande och aktiebolagslagens regler om förvärv och innehav av egna aktier"s 23ff.

¹⁵⁶ Enligt ett e-mail från Niels Winther- Soerensen 21/11-2000.

¹⁵⁷ §§ 48-48 h, 67 st 3 ASL.

¹⁵⁸ § 30 ApSL. SOU 1997:22 s 186ff.

bolagsbeskattning (selskabsbeskatning).¹⁵⁹ Utdelningsbegreppet fastställs i Ligningsloven (LL) § 16 A och B. Alla utdelningar från bolaget till aktieägarna med undantag av fondaktier¹⁶⁰, samt utbetalning av likvidationsavkastning som hänförs till det kalenderåret då bolaget slutligen upplöses, skall hänföras till utdelning.¹⁶¹ Likaså anses hela avyttringsvederlaget, när en aktieägare avyttrar aktier till det bolag som har utfärdat aktierna, som utdelning. Avdrag för anskaffningskostnaderna medges således inte. Detta gäller, liksom i § 16 A, inte om aktier avyttras till ett likviderande bolag det kalenderår då bolaget slutligen upplöses.¹⁶² Då skall istället de allmänna reglerna i Avancebeskatningsloven (AVL) tillämpas.¹⁶³ Reglerna skall inte heller tillämpas vid försäljning av medarbetareaktier som bara kan återsäljas till bolaget. En förutsättning är dock att medarbetaren inte är majoritetsaktieägare i bolaget.

”Told og Skattestyrelsen” eller ”Told og Skatteregionen” kan efter bemyndigande från skatteministern emellertid tillåta att avyttringsvederlaget från bolaget undantas från utdelningsbeskattning. Om dispens medges skall vinst eller förlust behandlas enligt reglerna om avyttring av aktier till andra än det utfärdande bolaget, det vill säga kapitalvinstreglerna tillämpas och avdrag ges för anskaffningskostnaderna.¹⁶⁴ Dispens kan ges om aktieägaren avyttrar samtliga aktier han äger i bolaget. Ett annat exempel är när en person äger aktier i ett bolag på grund av att bolaget är till nytta för honom i hans yrkesutövelse. Krävs det enligt bolagets stadgar att aktieägaren avyttrar aktierna om han upphör med yrkesutövelsen kan dispens också ges. Slutligen kan dispens ges till självständigt skattepliktigt dödsbo, som innan arvskiftet vill avyttra dödsboets aktier till det emitterande bolaget.¹⁶⁵

Om aktiebolaget efter ett återköp överlåter de förvärvade egna aktierna till aktieägarna sker ingen beskattning av aktieägarna. Detta gäller även om överlåtelsen sker till ett pris understigande aktiernas marknadsvärde.¹⁶⁶

Aktieutdelning från aktiebolag behandlas som aktieinkomst. Även avyttringsvederlag i samband med bolags återköp av egna aktier (§ 16 B LL) kvalificeras som aktieinkomst.¹⁶⁷ Aktieinkomster för fysiska personer beskattas med 25 % på det belopp som inte överstiger grundbeloppet på 37.200 danska kronor för inkomståret 2000. Belopp som överstiger grundbeloppet beskattas med 40 %.¹⁶⁸ Moderbolag beskattas inte vid

---

¹⁵⁹ Rasmussen Soeren, Steen Niels Christian, *Aktiebeskatning*, Köpenhamn 1981, s 22.

¹⁶⁰ Fondaktier är aktier som utfärdas i samband med en ökning av aktiekapitalet med tidigare intjänat men inte utbetalt överskott.

¹⁶¹ § 16 A st. 1 LL.

¹⁶² § 16 B st. 1, 3 LL.

¹⁶³ § 1 st. 3 AVL.

¹⁶⁴ § 16 B st. 2 LL. Rasmussen och Steen s 22f. Bjoern Ole, Hulgaard Lida och Michelsen Aage, *Laerebog om indkomstskat*, 6 udgave, Köpenhamn 1989, s 625.

¹⁶⁵ Rasmussen och Steen. Bilaga 1 ”Redegoerelse for dispensationspraksis efter LL § 16 B, stk. 2”, s 75.

¹⁶⁶ Rasmussen och Steen s 23.

¹⁶⁷ § 4 a st. 1 nr 2 PSL.

¹⁶⁸ § 8 a PSL.

utdelning från dotterbolag. Kravet är att moderbolaget ägt minst 25 % av kapitalet i dotterbolaget i minst ett år innan utdelningen.¹⁶⁹ Om inte dessa villkor är uppfyllda tar den juridiska personen endast upp 66 % av utdelningen till beskattning.¹⁷⁰ Skattesatsen för bolag är 32 %.¹⁷¹

När det gäller **kapitalvinster** i Danmark är den teoretiska utgångspunkten att de inte är skattepliktiga och att förluster inte är avdragsgilla.¹⁷² I praktiken har emellertid detta modifierats av mer detaljerad lagstiftning. Skatt på kapitalvinster på aktier regleras i Aktieavancebeskattningsloven. Kapitalvinst på aktier behandlas för fysiska personer som antingen kapitalinkomst eller aktieinkomst. Det finns ingen speciell skatt för kapitalinkomster för fysiska personer utan den läggs samman med andra inkomster och beskattas enligt en gemensam progressiv skatteskala.¹⁷³ Bolag beskattas emellertid med en proportionell skatt på 32%.

För **fysiska personer** är reglerna utformade på följande vis:

- * Kapitalvinst på aktier som ägts mindre än tre år är skattepliktig som kapitalinkomst, som är föremål för en skattesats på upp till 59 %, beroende på storleken av andra inkomster. Förluster är avdragsgilla mot vinster från andra aktier som ägts mindre än tre år.¹⁷⁴
- * Kapitalvinst på aktier som ägts mer än tre år behandlas som aktieinkomst och är föremål för en beskattning på 25 % på de första 37.200 danska kronorna och på 40 % på belopp därutöver.
- * Kapitalvinst på börsnoterade aktier som man har ägt minst tre år är dock skattefri om det totala innehavet understiger 117.300 danska kronor. Förluster på börsnoterade aktier kan endast dras av mot vinster på andra börsnoterade aktier som ägts minst tre år. Är aktieägaren gift betraktas även makens aktier, men tröskelvärdet för skattefrihet fördubblas då till 234.600 danska kronor.¹⁷⁵

Kapitalvinstreglerna för **bolag** är utformade på följande vis:

- * Kapitalvinst på aktier som bolaget har ägt mindre än tre år är skattepliktig. Förlust får bara kvittas mot vinst på andra aktier. Kapitalvinsten inkluderas i bolagets totala skattepliktiga inkomst och beskattas med 32 %.¹⁷⁶
- * Kapitalvinst på aktier som bolaget har ägt mer än tre år skattefri. Det gäller både när bolaget är majoritets- och minoritetsaktieägare. Förlust kan inte dras av.¹⁷⁷

---

¹⁶⁹ § 13 st. 1 nr 2 SEL.

¹⁷⁰ § 13 st. 4 SEL.

¹⁷¹ Jacobsen, J.O, Pedersen Jan, Siggaard, Kurt och Winther-Soerensen, Niels, *Skatteretten* 2, 2 udgave, Århus 1995, s 488ff.

¹⁷² § 5 SL.

¹⁷³ International Bureau of Fiscal Documentation, *Europen Tax Handbook 2000*, Amsterdam 2000, s 151ff.

¹⁷⁴ § 2 st 2 AVL, § 4 st. 1 nr 5 PSL.

¹⁷⁵ § 4 st. 2 - 4 AVL.

¹⁷⁶ § 2 AVL, § 17 st. 1 SEL.

¹⁷⁷ § 4 st. 6 AVL.

5.2.2 Beskattning av utländska aktieägare

Vid utdelning till aktieägare som inte har skatterättslig hemvist i Danmark tas en definitiv källskatt ut enligt Kildeskattloven (KSL). Skattesatsen är 25% på utdelningens bruttobelopp. Bolaget som delar ut vinsten är skyldig att innehålla och betala in skatten när utdelningen blir tillgänglig för lyftning. I praktiken ges emellertid en tidsfrist på en månad. Har för högt belopp innehållits för skatten betalas överbeloppet tillbaka till aktieägaren efter ansökan. Förfarandet är detsamma oberoende av om det är ett litet eller stort bolag. Den danska källskatten är en slutlig skatt enligt den interna danska skatterätten. Danmark har emellertid i de flesta dubbelbeskattningsavtal med andra länder överlåtit huvudbeskattningsrätten till hemvistlandet, vilket innebär att de endast innehåller en del som är lägre än 25 % i källskatt. Om aktieägaren kan visa upp ett hemvistintyg gör bolaget ett lägre skatteavdrag. Aktieägarens skatterättsliga hemvist bestäms annars av dansk skattemyndighet först efter förfrågan i samband med återbetalningsärenden.¹⁷⁸

Utdelning av fondaktier är skattefri, medan utdelning av aktier eller optioner i andra bolag beskattas som kontantutdelning. Värdepapperna värderas normalt till marknadsvärdet vid utdelningstillfället, men under vissa förutsättningar kan dock värdet beräknas till ett genomsnittligt värde under en viss tidsperiod. Tidigare behövde bolaget inte innehålla källskatt vid bolagets återköp av egna aktier. Detta ändrades med skatteflyktspaketet, och nu skall källskatt innehållas med 25 % på avyttringsvederlaget enligt § 65 Kildeskatteloven när utländska personer avyttrar sina aktier till det danska emitterande bolaget.¹⁷⁹ Utdelningen/vederlaget från ett danskt bolag till ett utländskt bolag är befriat från källskatt under förutsättning att det utländska bolaget har ägt minst 25 % av kapitalet i det danska bolaget i minst ett år innan utdelningen.¹⁸⁰ Detta föreslås begränsas så att det krävs att moderbolaget antingen har hemvist i ett EU-land eller i en stat som har dubbelbeskattningsavtal med Danmark.¹⁸¹ Reglerna innebär således att ett utländskt moderbolag som säljer tillbaka en del av sina dotterbolags aktier till dotterbolaget inte beskattas för källskatt i Danmark.

5.2.3 Beskattning av aktiebolaget

Enligt meddelande från ”landsskatteretten”¹⁸² medför inte vinst eller förlust någon skattemässig konsekvens för ett bolag som överlåter egna aktier till aktieägarna i bolaget i förhållande till deras tidigare aktieinnehav. Transaktionen jämförs med en nyemission, och skall liksom överkurs som

---

¹⁷⁸ SOU 1999:79 s 66f.

¹⁷⁹ § 2 st. 1f KSL. § 2 st. 1c SEL. Se även: SOU 1999:79 s 66f. Michelsen Aage, *International Skatteret*, 2 udgave, Köpenhamn 1996, s 220f.

¹⁸⁰ § 2 st. 5 SEL.

¹⁸¹ Enligt ett e-mail från Niels Winther- Soerensen 21/11-2000.

¹⁸² Överordnad skattemyndighet i Danmark.

ett bolag får vid utfärdande av aktier eller vid ökning av sitt aktiekapital vara skattefri.¹⁸³ Enligt praxis sker en vanlig kapitalvinstbeskattning om bolaget avyttrar egna aktier under andra förutsättningar än ovan nämnda. Överskott som delas ut från bolaget tillfaller även de egna aktierna, och för att förhindra dubbelbeskattning skall utdelning från egna aktier som ett danskt aktiebolag uppstår vara skattefri.¹⁸⁴

Om bolaget överlåter egna aktier som ett led i en ”medarbejderaktieordning” till personalen skall bolaget bli föremål för en kapitalvinstbeskattning enligt Aktieavancebeskattningsloven. Avyttringssumman beräknas till aktiernas marknadsvärde vid överlåtelsetidpunkten, och anskaffningskostnaden beräknas till det värde aktierna förvärvades till. Skillnaden mellan marknadsvärdet vid överlåtelsetidpunkten och den anställdes ersättning till bolaget kan dras av som driftskostnad.¹⁸⁵

---

¹⁸³ § 13 st.1, nr 1 SEL.

¹⁸⁴ § 13 st.1, nr 4 SEL. Rasmussen och Steen s 23f.

¹⁸⁵ Cirkulære nr. 137 af 19.7 1994 om beskatning ved afståelse af aktier m.v; kap.5.2. jfr § 7A st 3,4 LL.

6 Det nordiska dubbelbeskattningsavtalet

6.1 Inledning

De nordiska länderna (Danmark, Norge, Finland, Färöarna, Island och Sverige) ingick 1983 det första dubbelbeskattningsavtalet beträffande inkomst och förmögenhet. I september 1996 undertecknades ett nytt multinationellt avtal, som blir det fjärde nordiska avtalet.¹⁸⁶ Den nya Öresundsbron har medfört att särskilda regler har införts i förhållandet mellan Sverige och Danmark.¹⁸⁷ Det nordiska avtalet bygger i huvudsak på OECD:s modellavtal. Vissa avvikelser finns emellertid, vilket främst beror på särdragen i de nordiska staternas skattelagstiftning och rättspraxis, samt att det är ett multinationellt avtal. Syftet med avtalet är att undvika internationell dubbelbeskattning av inkomster och förmögenhet.¹⁸⁸

Jag ska nedan beskriva de artiklar i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet som är av betydelse för förvärv av egna aktier. Regler som inte rör Danmark eller Sverige lämnar jag därhän. Då avyttringsvederlag vid förvärv av egna aktier behandlas som utdelning enligt dansk intern rätt och som kapitalvinst enligt svensk intern rätt vid inkomstbeskattningen, kommer jag att redogöra för artikel 10 som handlar om utdelning, artikel 13 som handlar om kapitalvinst, samt gränsdragningen däremellan. Jag avslutar kapitlet genom att beskriva artikel 25 som rör undanröjande av dubbelbeskattning. Ett utdrag med berörda artiklar från det nordiska dubbelbeskattningsavtalet finns i Bilaga 1.

6.2 Tolkning av dubbelbeskattningsavtal

Dubbelbeskattningsavtal är en del av folkrätten och skall således tolkas utifrån folkrättens regler, vilka ofta skiljer sig från avtalsstaternas internrättsliga tolkningsregler. De folkrättsliga reglerna för avtalstolkning är kodifierade i Wienkonventionen om traktaträtt.¹⁸⁹ Enligt artikel 31 i Wienkonventionen skall ett traktat primärt tolkas med hjälp av avtalstexten (autentisk tolkning). Avtalets uttryck skall ses i sitt sammanhang och mot

---

¹⁸⁶ SFS 1996:1512.

¹⁸⁷ Se bland annat SFS 1999:999.

¹⁸⁸ Pelin Lars, *Internationell skatterätt-ur ett svenskt perspektiv*, 2 upplagan, Lund 2000 [ref. Pelin 2000], s 197f.

¹⁸⁹ 23/5 1969. Sverige ratificerade Wienkonventionen 1974, och den trädde i kraft 1980. Konventionen är även ratificerad av Danmark och Finland, men inte av Island, Norge och Färöarna. Reglerna om tolkning av avtal i Wienkonventionen är dock allmänna folkrättsliga principer som även skall tillämpas av stater som inte ratificerat konventionen. Se Andersson Edward, Mattsson Nils, Michelsen Aage, Zimmer Frederik, *Det nordiska skatteavtalet med kommentarer*, 2 upplagan, Stockholm 1991 [ref. Andersson m.fl], s 48.

bakgrund av avtalets ändamål och syfte. Syftet med ett dubbelbeskattningsavtal är att det skall förhindra dubbelbeskattning och internationell skatteflykt, samt skapa en rimlig fördelning av beskattningsrätten mellan avtalsstaterna. Som en del av sammanhanget ses också avtalets preambel och bilagor. Hänsyn skall också tas till efterföljande överenskommelser mellan parterna rörande avtalstolkning, samt efterföljande praxis och folkrättsliga regler. Ömsesidiga överenskommelser beträffande tolkningen eller tillämpningen av avtalet som ingås mellan avtalsstaterna enligt artikel 28 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet är ett exempel på ett primärt tolkningsmedel.¹⁹⁰

Sekundära tolkningsmetoder är enligt artikel 32 i Wienkonventionen förarbeten till traktaten och omständigheter vid dess ingående. Då förarbeten till det nordiska avtalet är begränsade och ofta inte offentliga är detta inte till någon hjälp. Däremot kan kommentarerna till OECD:s modellavtal användas, eftersom det nordiska dubbelbeskattningsavtalet bygger på modellavtalet. Kommentarererna är inte bindande, utan endast vägledande och alla avtalsländerna skall acceptera tolkningen.¹⁹¹

6.3 Artikel 10 - Utdelning

Artikel 10 handlar om beskattningsrätten till utdelningar. Utdelning från bolag med hemvist i en av de avtalsstaterna till person (juridisk eller fysisk) med hemvist i en annan av de avtalsstaterna får beskattas både i källstaten (artikel 10.3) och i mottagarens hemviststat (artikel 10.1). Källstaten (den stat där det bolag som betalar utdelningen har hemvist) har emellertid endast en inskränkt rätt till beskattning.

I källstaten är beskattningsrätten enligt artikel 10.3 begränsad till 15 % av utdelningens bruttobelopp, även om de interna reglerna i källstaten skulle medge en högre skattesats. Utdelningen är emellertid skattefri i källstaten om mottagaren är ett bolag som direkt äger minst 10 % av det utbetalande bolagets kapital. Bolag definieras som "juridisk person eller annan som vid beskattningen behandlas såsom juridisk person" (Art 3.1.c) Dödsbon samt personsammanslutningar är dock undantagna. Bestämmelsen bortser helt från hur många röstandelar mottagaren har i bolaget, det är kapitalandelar som är det betydelsefulla. Indirekt ägande via ett annat bolag räknas inte, utan mottagaren måste äga andelen i det utbetalande bolaget direkt. Det stadgas inte i artikeln hur lång tid före utdelningen mottagaren skall ha ägt 10 % av det utdelande bolagets kapital. Mottagaren kan därför få en skattefri utdelning på ett belopp som funnits i bolaget innan andelarna förvärvades. Enligt punkt 10.17 i kommentarerna till OECD:s modellavtal skall dock inte regeln tillämpas om den missbrukas på så sätt att innehavet förvärvats i första hand för att undkomma skatt.¹⁹²

---

¹⁹⁰ Andersson m.fl. s 47ff. Pelin 2000 s 138f.

¹⁹¹ Andersson m.fl. s 49f.

¹⁹² Andersson m.fl. s 125f.

När det gäller beskattning av utdelning i hemviststaten (den stat där mottagaren av utdelningen har sin hemvist) stadgar artikel 10.1 att de interna reglerna i hemviststaten tillämpas utan inskränkning. Det innebär att om de interna reglerna i hemviststaten tillåter beskattning blir utdelningen skattepliktig.¹⁹³

Begreppet ”utdelning” definieras enligt artikel 10.6 som ”inkomst av aktier, andelsbevis eller andra rättigheter som inte är fordringar, med rätt till andel i vinst, samt annan inkomst från bolag, som enligt lagstiftningen i den stat där det utdelande bolaget har hemvist vid beskattningen behandlas på samma sätt som inkomst av aktier”. Det är följaktligen den interna rätten i källstaten som är avgörande för utdelningsbegreppet.¹⁹⁴

Har mottagaren av utdelningen ett fast driftställe i en annan avtalsstat än sin egen hemviststat finns det särskilda bestämmelser i artikel 10.2. Artikel 10 gäller inte om den andel som utdelningen härrör ifrån har ett verkligt samband med rörelse som bedrivs från det fasta driftstället¹⁹⁵. Beskattning sker då istället enligt reglerna om inkomst av rörelse i artikel 7, vilket medför att beskattning skall ske i den stat där det fasta driftstället finns. Källstaten får inte ta ut någon källskatt på utdelningen. ”Verkligt samband” kan föreligga om de aktier på vilken utdelning sker är tillgångar i det fasta driftstället. Det räcker inte med enbart existensen av ett fast driftställe. Regeln gäller inte bara då det fasta driftstället och det utbetalande bolaget ligger i samma land. Det väsentliga är att det fasta driftstället finns i en annan avtalsstat än det mottagande bolaget. Regeln gäller även då mottagaren utför självständig yrkesverksamhet och har en stadigvarande ordning i en annan stat än sin hemviststat. Beskattning sker då enligt artikel 14 i den stat där den stadigvarande ordningen finns.

6.4 Artikel 13 - Kapitalvinst

Huvudregeln för kapitalvinst finns i artikel 13.6 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet. Regeln stadgar att det endast är överlåtarens hemviststat som har beskattningsrätt. Undantag till denna regel finns emellertid för viss typ av egendom i artikel 13.1-5 och 13.7 där källstaten ges beskattningsrätt. Speciella regler för kapitalvinst på aktier regleras i artikel 13.2 och 13.7.¹⁹⁶

Artikel 13.7 tillämpas på överlåtelse av aktier eller annan andel eller rättighet i bolag eller personsammanslutning. Det är lagstiftningen i den stat där bolaget ligger (källstaten) som bestämmer om det är hemmahörande där. Begreppet ”rättighet” definieras i artikelns sista mening som konvertibla skuldebrev, konvertibla vinstandelsbevis, optionsrätter som utfästs av bolaget eller personsammanslutningen samt optionsrätter och terminer som

---

¹⁹³ Andersson m.fl. s 128.

¹⁹⁴ Andersson m.fl. s 135.

¹⁹⁵ Se definition av fast driftställe i artikel 5 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet.

¹⁹⁶ Andersson m.fl. 153.

avser andelar eller aktier i bolag eller personsammanslutningar eller som avser något av övriga nämnda finansiella instrument. Ett villkor för att artikeln skall vara tillämplig är att vinsten på grund av överlåtelsen ska förvärfvas av en fysisk person som har haft hemvist i källstaten. Överlåtelsen ska dessutom ske senast fem år efter det år personen upphörde att ha hemvist i källstaten. Är dessa rekvisit uppfyllda får källstaten beskatta kapitalvinsten enligt sina interna skatteregler. Enligt de svenska förarbetena till artikel 13.7 kan denna regel för svensk del endast utnyttjas i fall av dubbel bosättning.¹⁹⁷ Man kan emellertid vara kritisk till att ett uttalande i svenska förarbeten inskränker betydelsen av ett folkrättsligt avtal vars innehåll skall grundas på parternas gemensamma avsikt med avtalet. Vill Sverige ha några avvikande bestämmelser få de ta det till protokollet i avtalet, så att även de andra parterna kan godkänna avvikelserna. Jag anser således att det är synnerligen tveksamt om rekvisitet dubbel bosättning måste vara uppfyllt i artikel 13.7 i avtalet.

Danmark har enligt avtalsprotokoll nummer IV förbehållit sig rätten att enligt sin egen lagstiftning beskatta aktievinst som en person som flyttar från Danmark anses ha erhållit i samband med utflyttningen. Bakgrunden är regeln i § 13a i Aktieavancebeskattningsloven som innebär att utflyttning från Danmark utlöser beskattning av den värdestegring som aktierna genomgått under innehavstiden, trots att aktierna inte avyttras. Syftet är att förhindra internationell skatteflykt. Om artikel 13.7 ger Sverige beskattningsrätt i egenskap av källstat tillämpas regeln i 3:19 IL¹⁹⁸, som ger Sverige internrättsligt beskattningsanspråk för inkomsten. Regeln stadgar att begränsat skattskyldig ska beskattas för kapitalvinst på aktier i svenska bolag som avyttras under de senaste tio åren sedan den skattskyldige var bosatt eller hade stadigvarande vistelse i Sverige. I dansk rätt finns ingen annan beskattningsrätt än § 13a Aktieavancebeskattningsloven.¹⁹⁹

Artikel 13.2 behandlar vinst på grund av överlåtelse av aktier (eller andelar) i bolag vars huvudsakliga ändamål är att inneha fast egendom. Består bolagets tillgångar till mer än 75 % av fast egendom som är belägen i en annan avtalsstat beskattas vinsten i denna stat.

Alla övriga fall av kapitalvinst på aktier beskattas enligt artikel 13.6 endast i överlåtarens hemviststat. Källstaten har således inte någon beskattningsrätt om vinsten förvärfvas av en juridisk person eller en fysisk person som inte har haft hemvist i källstaten under de senaste fem åren.

---

¹⁹⁷ Prop. 1996/97:44 ”Dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna”, s 52.

¹⁹⁸ T.o.m. 2001 års taxering: 6 § 1 mom.1 st a SIL, 53 § 1 mom.1 st a KL.

¹⁹⁹ Sandström Carl-Olof, *Svenska dubbelbeskattningsavtal*, 3 upplagan, Kristianstad 1993, s 275. Andersson m.fl. s 162f.

6.5 Gränsdragning mellan utdelning och kapitalvinst

Då utdelning och kapitalvinst behandlas olika i dubbelbeskattningsavtal är det viktigt att bestämma vart man skall hänföra vinst som uppkommer vid avyttring av egna aktier. I svensk intern rätt beskattas vinsten enligt kapitalvinstreglerna i inkomsthänseende, men enligt utdelningsreglerna i källskattshänseende. I dansk intern rätt beskattas motsvarande inkomst enligt utdelningsreglerna. Hur ses då avyttringsvederlaget enligt det nordiska dubbelbeskattningsavtalet? Klassificeringen är av stor betydelse eftersom källstaten endast har beskattningsrätt för kapitalvinster om vissa villkor är uppfyllda. Om vederlaget skulle klassificeras som utdelning har källstaten som huvudregel rätt att ta ut 15% i källskatt.

För att få svar på ovanstående fråga kan en jämförelse göras med likvidation av bolag där problematiken angående samma gränsdragning aktualiseras och har kommenterats i doktrinen. I de nordiska länderna behandlas utdelning i samband med likvidation dels som utdelning, dels som kapitalvinst. I svensk rätt tillämpas utskiftningsreglerna, samtidigt som reglerna om kapitalvinst aktualiseras. I dansk rätt kan beroende på omständigheterna både utdelnings- och kapitalvinstreglerna tillämpas. I det nordiska dubbelbeskattningsavtalet definieras utdelningsbegreppet i artikel 10.6, medan begreppet kapitalvinst inte definieras i avtalet. Det överlämnas till den interna lagstiftningen i avtalsländerna att avgöra.²⁰⁰

Kommentarerna till OECD:s modellavtal stadgar i p.10.28 att ”betalningar som anses som utdelning kan innefatta inte endast utbetalningar av vinst beslutad av årliga bolagsstämmor utan även andra förmåner i pengar eller pengars värde (...), vinst vid likvidation (...). De skattelättnader som föreskrivs i artikeln gäller så länge den stat där det utbetalande bolaget har hemvist beskattar sådana förmåner som utdelning.” I p.13.31 kan man läsa att ”om en andelsägare säljer andelar till det bolag som har givit ut dem, i samband med likvidation av sådant bolag eller nedsättning av dess aktiekapital, kan skillnaden mellan försäljningspriset och andelarnas nominella värde behandlas som utdelning av ackumulerad vinst och inte som kapitalvinst i den stat där bolaget är hemmahörande. Artikeln hindrar inte bolagets hemviststat från att beskatta sådan utdelning efter de skattesatser som föreskrivs i artikel 10. Sådan beskattning är tillåten eftersom skillnaden omfattas av den definition av uttrycket ”utdelning” som finns i artikel 10 punkt 3²⁰¹ och som tolkas i punkt 28 av kommentarerna till denna artikel.”

Om en aktieägare säljer aktier till det bolag som givit ut dem i samband med likvidation av bolaget, kan således skillnaden mellan försäljningspriset och aktiernas nominella belopp behandlas som utdelning och beskattas i

---

²⁰⁰ Andersson m.fl. s 164.

²⁰¹ Artikel 10.3 i OECD:s modellavtal motsvaras av artikel 10:6 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet.

källstaten enligt artikel 10.3 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet. Likvidationsutdelning skall beskattas som utdelning om intern rätt i källstaten föreskriver det.²⁰² Om källstaten istället enligt sin interna rätt beskattar likvidationsutdelning som kapitalvinst är det oklart om det kan ske med stöd av artikel 13.7, eftersom hänvisningen till källstatens interna rätt inte avser en definition av kapitalvinst. Andersson m.fl. anser dock att kapitalvinstbeskattning vid likvidation kan genomföras med stöd av artikel 3.2, om källstatens internrättsliga kapitalvinstbegrepp inkluderar likvidationsutdelning. Artikeln föreskriver att uttryck som inte definieras i avtalet skall ha den betydelse som uttrycket har enligt den tillämpande statens interna lagstiftning.²⁰³

Skattemyndigheten har när det gäller inlösen av aktier ansett att ett belopp som utbetalas i samband med inlösen omfattas av artikel 10 (utdelning) i OECD:s modellavtal till den del som utbetalningen överstiger aktiens nominella värde. Utbetalningar upp till ett belopp motsvarande aktiens nominella värde omfattas av artikel 13 (kapitalvinst). Som vägledning för klassificeringen har de använt sig av kommentarerna till OECD:s modellavtal punkterna 10.28 samt 13.31.²⁰⁴

Ett återköp av egna aktier liknar inlösen av aktier i samband med nedsättning av aktiekapitalet och bör behandlas på samma sätt. Ett vederlag som utbetalas när ett bolag förvärvar egna aktier faller in under såväl utdelningsdefinitionen i artikel 10.6 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet, som under uttrycket ”vinst på grund av överlåtelse av aktie” i artikel 13.7. Det är emellertid reglerna i den stat där det utbetalande bolaget har sin hemvist som avgör vad som skall betraktas som utdelning. Kapitalvinst definieras inte i detalj i avtalet och man får då enligt artikel 3.2 gå till den tillämpande statens interna lagstiftning, såvida inte sammanhanget föranleder annat. Med sammanhanget menas främst de avtalsslutande staternas gemensamma avsikt med avtalet när det undertecknades.²⁰⁵ Då förvärv av egna aktier var förbjudet enligt svensk rätt när det nordiska dubbelbeskattningsavtalet undertecknades kan någon gemensam partsavsikt inte intolkas.

Som tidigare anförts behandlas avyttringsvederlaget vid återköp av egna aktier som kapitalvinst enligt den svenska inkomstskattelagen, men som utdelning enligt den svenska kupongskattelagen. Följaktligen skall vederlaget klassificeras som utdelning och omfattas av artikel 10 när det gäller svensk källskatt för utländska personer som avyttrar sina aktier till det svenska bolag som gav ut dem. Gör man en analogisk tolkning med reglerna om inlösen av aktier i samband med nedsättning av aktiekapitalet, skall man enligt kommentarerna till OECD:s modellavtal p.13.31 behandla belopp som överstiger aktiens nominella värde som utdelning. Utbetalningar till ett belopp motsvarande aktiens nominella värde behandlas som kapitalvinst.

---

²⁰² Se artikel 10.6 angående att källstatens interna rätt fastställer utdelningsbegreppet.

²⁰³ Andersson m.fl. s 164f.

²⁰⁴ Swanström s 1f.

²⁰⁵ Pelin 2000 s 163.

Jag tycker det ligger nära till hands att göra en analogi med reglerna om inlösen. Enligt nu rådande praxis gör man inte det, utan hela vederlaget behandlas som utdelning och svensk källskatt utgår på hela det utbetalade beloppet utan avdrag för det nominella värdet. Vederlaget skall emellertid klassificeras som kapitalvinst och omfattas av artikel 13 när en svensk aktieägare avyttrar sina aktier till det utländska bolaget som emitterade dem.

6.6 Artikel 25 - Undanröjande av dubbelbeskattning

Artikel 25 innehåller regler för hur den dubbelbeskattning som uppkommer på grund av att en person blir skattskyldig för samma inkomst i mer än en stat skall undanröjas. Det finns två olika huvudmetoder för att undanröja dubbelbeskattning - "credit of tax-metoden" och "exemptionmetoden". Den förstnämnda metoden innebär att hemviststaten beskattar den skattskyldiges samtliga inkomster, såväl inhemska som utländska. Från den beräknade skatten avräknas den skatt som erlagts i källstaten. "Exemption-metoden" innebär att när den inhemska beskattningsbara inkomsten fastställs, utelämnas den inkomst som enligt avtalet skall beskattas i källstaten. Danmark och Sverige tillämpar som huvudregel i egenskap av hemviststat en form av "credit of tax-metoden", den såkallade "ordinary credit-metoden". Denna metod innebär att skatt som erlagts i källstaten avräknas från skatt på inkomsten i hemviststaten. Det finns emellertid en avräkningsbegränsning, som innebär att det avräknade beloppet inte får överstiga det lägsta av skatten i källstaten och den skatt i hemviststaten som utan hänsyn till dubbelbeskattningsavtalet belöper på inkomsten.²⁰⁶

Reglerna i artikel 25 är beskrivna med utgångspunkt från att landet i fråga är hemviststat. Danmark använder sig som anförts av "ordinary credit", enligt artikel 25.1a, med vissa undantag i artikel 25.1b och c som dock inte berör artiklarna 10 eller 13. Sverige har också "ordinary credit" som huvudregel, vilket framgår av artikel 25.6a i avtalet. Det finns emellertid liksom i Danmark undantag i artikelns punkter b och c, där "exemptionmetoden" används istället.

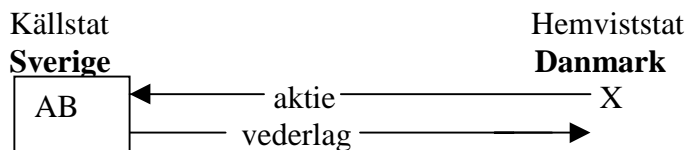
---

²⁰⁶ Andersson m.fl. s 219ff. Pelin 2000 s 183ff.

7 Beskattning för gränsöverskridande transaktioner mellan Sverige och Danmark

Vi har nu studerat reglerna avseende förvärv av egna aktier i svensk intern rätt, dansk intern rätt samt i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet. Då reglerna skiljer sig åt i Sverige och i Danmark kan det vara svårt att se det slutliga skatteresultatet vid gränsöverskridande transaktioner. Detta sista kapitel är en genomgång av hur beskattningssituationen blir i praktiken vid transaktioner som inkluderar såväl Sverige som Danmark. Detta presenteras schematiskt och inkluderar olika fall när bolaget finns i ett land och aktieägaren i ett annat.

7.1 Beskattning vid aktieägarens (fysisk person) överlåtelse av egen aktie till bolaget

Svensk rätt

En dansk aktieägare (fysisk person) belastas med kupongskatt på 30 % vid en avyttring av egna aktier om det sker ett riktat erbjudande till alla aktieägarna från det svenska aktiebolaget. Kupongskatt utgår däremot inte för den danska aktieägaren om återköpet sker via börs.

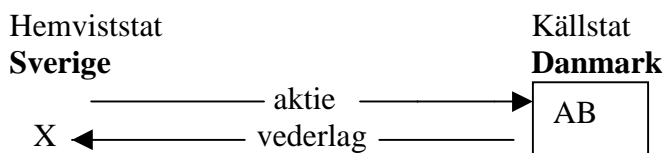
Då vederlaget omfattas av kupongskattelagens utdelningsbegrepp skall artikel 10 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet tillämpas. Källstatens beskattningsrätt är begränsad till 15 % av utdelningens bruttobelopp, enligt artikel 10.3 i dubbelbeskattningsavtalet. Sverige får sålunda endast ta ut 15% kupongskatt för danska aktieägare som avyttrar sina egna aktier till det svenska aktiebolaget som gav ut dem. Kupongskatteunderlaget reduceras varken med aktiernas anskaffningskostnad eller deras nominella värde.

Dansk rätt

När en aktieägare avyttrar sina aktier till det bolag som utfärdat aktierna klassificeras vederlaget för aktierna som utdelning, enligt dansk rätt. En dansk aktieägare (fysisk person) utdelningsbeskattas med 25 % om vederlaget är mindre än 37 200 danska kronor och 40 % på vederlag

härutöver. Aktieägaren får inte avdrag för aktiens anskaffningskostnad. Danska myndigheter kan emellertid tillåta att avyttringsvederlaget undantas från utdelningsbeskattning. Om dispens medges tillämpas kapitalvinstreglerna, och avdrag ges för aktiens anskaffningskostnad. Skattesatserna för kapitalvinst beror på innehavstid och om det är börsaktier eller inte.

Hemviststaten har enligt artikel 10.1 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet obegränsad beskattningsrätt. De danska reglerna skall således tillämpas utan inskränkningar. För att undanröja dubbelbeskattningen föreskriver artikel 25.1a att källskatt som erlagts i Sverige skall avräknas från inkomstskatten i Danmark. Avräkningsbeloppet skall dock inte överstiga den del av den danska inkomstskatten, beräknad utan sådan avräkning, som belöper på den inkomst som får beskattas i källstaten (ordinary credit).

Svensk rätt

En svensk aktieägare (fysisk person) som avyttrar aktier till det bolag som utfärdat dem skall enligt svenska regler kapitalvinstbeskattas med 30 % på skillnaden mellan aktiens anskaffningskostnad och avyttringsvederlag.

Då vederlaget för aktierna ses som kapitalvinst enligt inkomstskattelagen skall artikel 13 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet tillämpas. Enligt artikel 13.6 beskattas kapitalvinst endast i hemviststaten.

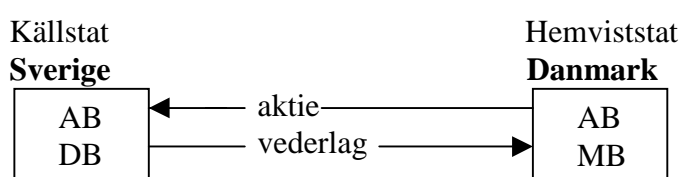
Dansk rätt

En svensk aktieägare är enligt intern dansk rätt föremål för 25 % dansk källskatt på avyttringsvederlaget för aktie som återköps av ett danskt aktiebolag.

Källstaten har begränsad beskattningsrätt enligt artikel 10.3 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet, vilket medför att Danmark endast kan ta ut 15 % källskatt på det avyttringsvederlag den svenska aktieägaren får när han avyttrar egna aktier till det danska bolaget. Dubbelbeskattning uppkommer således för den svenska aktieägaren, men avräkning med "ordinary credit-metoden" i hemviststaten är inte aktuellt, eftersom Sverige har exklusiv beskattningsrätt. Detta problem uppstår eftersom Sverige som hemviststat tillämpar artikel 13 med en exklusiv beskattningsrätt, medan Danmark som källstat tillämpar artikel 10. Avtalets intentioner om att undanröja dubbelbeskattning har då inte uppfyllts. I artikel 28 finns regler om hur en

skattskyldig skall förfara när han anser att han har beskattats i strid med avtalet. Den skattskyldige skall kontakta svensk myndighet som, om den finner invändningen grundad, kommer att försöka avgöra saken genom en ömsesidig överenskommelse med behörig myndighet i Danmark. Behörig myndighet i Sverige är Riksskatteverket. Det finns inga speciella regler om hur myndigheterna skall lösa frågan och de har ingen skyldighet att nå en överenskommelse.²⁰⁷ Med tanke på att Sverige har exklusiv beskattningsrätt borde dock lösningen bli att Danmark ger upp sitt beskattningsanspråk för källskatt.

7.2 Beskattning vid aktieägarens (juridisk person) överlåtelse av egen aktie till bolaget

Svensk rätt

Ett danskt aktiebolag som äger aktier i ett svenskt aktiebolag och avyttrar dessa till det svenska aktiebolaget blir föremål för 30 % kupongskatt i Sverige om återköpet sker genom ett riktat erbjudande till alla aktieägare. Skatteskyldighet föreligger däremot inte om det danska bolaget innehar 25 % eller mer av andelskapitalet i det svenska bolaget, samt antingen uppfyller villkoren i artikel 2 i EG-direktivet 90/435/EEG eller är föremål för en beskattning som är likartad med den svenska beskattningen.

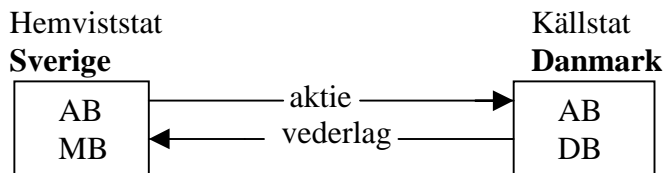
Enligt artikel 10.3 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet beskattas inte vederlaget för aktierna i Sverige om det danska bolaget äger minst 10 % av det svenska bolagets kapital. Är ägarandelen mindre än 10 % beskattas det danska bolaget med en svensk källskatt på 15 % på avyttringsvederlaget för aktierna. Avdrag ges ej för aktiernas anskaffningskostnad eller deras nominella belopp.

Dansk rätt

Enligt dansk rätt behandlas vederlaget en aktieägare får vid avyttring av egna aktier som utdelning. Om det danska bolaget ägt minst 25 % av kapitalet i det svenska bolaget i minst ett år innan utdelningen (försäljningen), beskattas däremot inte det danska bolaget. Är inte dessa krav uppfyllda tas 66 % av vederlaget upp till beskattning med en bolagsskatt på 32 % (reell skatt på 21,12 %).

²⁰⁷ Andersson m.fl. s 253.

Enligt artikel 10.1 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet har hemviststaten obegränsad beskattningsrätt. Om det danska bolaget äger mindre än 10 % av det svenska bolaget aktualiseras beskattning både i Sverige och i Danmark. För att undanröja denna dubbelbeskattning föreskriver artikel 25.1a i avtalet att den svenska källskatten skall avräknas från inkomstskatten i Danmark. En avräkningsbegränsning finns dock (se ovan).

Svensk rätt

Ett svenskt aktiebolag som avyttrar egna aktier till ett danskt aktiebolag kapitalvinstbeskattas med 28 % i inkomstslaget näringsverksamhet för skillnaden mellan försäljningspriset och anskaffningskostnaden.

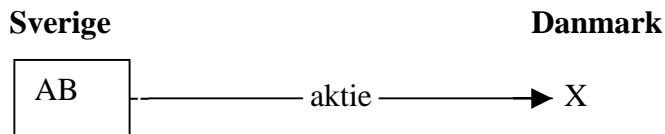
Överlåtarens hemviststat har exklusiv beskattningsrätt enligt artikel 13.6 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet.

Dansk rätt

Enligt dansk rätt är det svenska bolaget som avyttrar egna aktier inte föremål för dansk källskatt om bolaget har ägt minst 25 % av kapitalet i det danska bolaget i minst ett år innan försäljningen sker. Är inte dessa kriterier uppfyllda tar Danmark ut en källskatt på 25 % på avyttringsvederlaget.

Avyttringsvederlaget för aktierna beskattas inte i Danmark om det svenska bolaget äger minst 10 % av det danska bolagets kapital, enligt artikel 10.3 i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet. Om det svenska bolaget äger mindre än 10 % av kapitalet beskattas bolaget med en dansk källskatt på 15 % på avyttringsvederlaget. Om källskatt tas ut i Danmark uppkommer dubbelbeskattning, och då Sverige har en exklusiv beskattningsrätt enligt artikel 13.6 så kommer inte källskatten att avräknas i hemviststaten. Det svenska bolaget får enligt artikel 28 anmäla dubbelbeskattningen till Riksskatteverket som får lösa frågan genom en ömsesidig överenskommelse med dansk myndighet. Då Sverige har exklusiv beskattningsrätt får antagligen Danmark ge upp sitt beskattningsanspråk för källskatt.

7.3 Beskattning vid aktiebolagets överlåtelse av återköpt egen aktie.

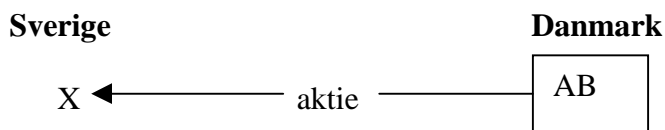

Svensk rätt

Om ett svenskt aktiebolag, efter att det har återköpt en egen aktie, överlåter aktien uppkommer inga skattemässiga konsekvenser för bolaget.

Dansk rätt

Om det svenska aktiebolaget efter ett återköp överlåter de förvärvade egna aktierna till sina danska aktieägare sker ingen beskattning av aktieägarna. Detta gäller även om överlåtelsen sker till ett pris understigande aktiernas marknadsvärde.

Svensk rätt

Svenska aktieägare utdelningsbeskattas inte om de återförvärvar det danska bolagets egna aktier. Detta gäller även om förvärvet sker till underpris.

Dansk rätt

Det danska bolaget beskattas inte om det överlåter återköpta egna aktier till aktieägarna i förhållande till deras tidigare aktieinnehav. Om bolaget överlåter aktierna till aktieägarna oproportionerligt i förhållande till aktieinnehav eller till tredje man, kapitalvinstbeskattas det för vinsten av överlåtelsen.

8 Avslutning

Efter att ha undersökt de skatterättsliga konsekvenserna när ett aktiebolag förvärvar respektive överlåter egna aktier, kan jag konstatera att flera intressanta frågeställningar och problem dök upp. Två problem som framträder är frågan om det svenska kupongskatteuttaget är förenligt med EG-rätten, samt att det nordiska dubbelbeskattningsavtalet inte i alla situationer undanröjer dubbelbeskattningen.

Kupongskatt skall tas ut för utländska aktieägare om återköpet sker efter ett riktat förvärvs erbjudande. Däremot skall inte kupongskatt utgå om återköpet sker på börs eller auktoriserad marknadsplats (se avsnitt 3.3.1). Jag anser att lösningen att ha olika regler beroende på hur återköpen praktiskt sker inte är acceptabelt. Regeringen borde ha bibehållit sitt första förslag i finansdepartementets promemoria som innebar att kupongskatt inte skulle utgå vid förvärv av egna aktier, samt att kupongskattskyldigheten vid inlösen av aktier skulle avskaffas.

Den nya lagstiftningen diskriminerar dessutom utländska aktieägare i förhållande till svenska aktieägare. Utländska aktieägare får inte avdrag för anskaffningskostnaden för aktien utan belastas med kupongskatt på hela det utbetalade beloppet. Svenska aktieägare kapitalvinstbeskattas däremot på skillnaden mellan det utbetalade beloppet och anskaffningskostnaden. Förfarandet strider mycket troligt mot EG-rättens regler om fri rörlighet för kapital som förbjuder restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstaterna (se kapitel 4). En rättfärdigande grund som skulle kunna försvara den diskriminerande svenska lagstiftningen är svår att hitta. Jag har därför mycket svårt att förstå att regeringen gjorde en sådan helomvändning i frågan i propositionen, trots att den konstaterat i promemorian att ”detta skulle kunna anses diskriminerande mot utländska aktieägare, bland annat beroende på att rätt till restitution inte föreligger vid nedsättning av aktiekapitalet”.²⁰⁸

Dessutom var det förslaget i promemorian som remissbehandlades, så remissinstanserna har inte fått säga sin mening om att kupongskatt tas ut vid återköp av egna aktier, samt att den ej avskaffades i samband med inlösen av aktier. De hade då självfallet ingen anledning att kommentera de svårigheter som nu föreligger i samband med kupongskatteuttaget.

Då EG-reglerna för fri rörlighet för kapital har direkt effekt får inte myndigheterna i Sverige tillämpa nationella regler som strider mot EG-reglerna. Särskilda Skattekontoret i Ludvika borde sålunda medge att anskaffningskostnaden för aktien dras av när kupongskatteunderlaget beräknas för utländska aktieägare. Argumentet att de inte vill undergräva den svenske lagstiftaren och gå emot lagreglerna är inte hållbart, eftersom EG-rätten är överordnad nationell rätt. Om en utländsk aktieägare skulle

---

²⁰⁸ Fi 1999/2419 s 12.

föra frågan om diskriminering till EG-domstolen tror jag med stor sannolikhet att Sverige skulle förlora. I och med att förvärv av egna aktier inte varit tillåtet längre än knappt ett år, har emellertid frågan om diskriminering ännu inte prövats.

Särskilda Skattekontorets system att reducera kupongskatteunderlaget med aktiens nominella belopp vid inlösen av aktier är ett steg på vägen, men fortfarande diskriminerande, eftersom det i många fall är stor skillnad mellan aktiernas nominella belopp och deras anskaffningskostnad. Man kan tycka att det är egendomligt att Skattekontoret istället inte valt att dra av aktiernas anskaffningskostnad. Detta har sin grund i kommentarerna till OECD:s modellavtal som i p.13.31 stadgar att skillnaden mellan försäljningspriset och *andelarnas nominella värde* [min kursivering] kan behandlas som utdelning. Det är förvånande att OECD använder det nominella värdet som avdragsfaktor, och inte anskaffningskostnaden. Det ges emellertid inte något skäl till valet i kommentarerna.

Enligt nuvarande regler får en utländsk aktieägare, som har hemvist i ett land som Sverige har ingått ett dubbelbeskattningsavtal med som bygger på OECD:s modellavtal, ett kupongskatteunderlag på skillnaden mellan aktiernas nominella belopp och försäljningsvederlag vid inlösen av aktier, samt ett kupongskatteunderlag på hela vederlaget vid återköp av aktier. Detta är inte tillfredställande då det skattemässiga resultatet för den utländska aktieägaren inte bör bero på om bolaget väljer den ena eller andra metoden för nedsättning av aktiekapitalet.

I dag vet sålunda inte utländska aktieägare hur de kommer att beskattas vid en eventuell avyttring av aktier till bolaget efter ett förvärvserbjudande, eftersom Särskilda Skattekontoret inte tänker pröva saken förrän ett ärende uppkommer. Aktieägaren kan inte heller ansöka om ett förhandsbesked avseende beskattningen hos Skatterättsnämnden enligt lagen om förhandsbesked i skattefrågor, eftersom kupongskatt ej ingår i lagens tillämpningsområde. Detta gagnar inte förutsebarhet och rättssäkerhet.

Jag anser därför att regeringen snarast bör lägga fram ett förslag som går ut på att avskaffa kupongskatten för såväl återköp av egna aktier som inlösen av aktier. Detta vore den bästa lösningen, eftersom det då inte spelar någon roll om aktieägaren säljer sina aktier till bolaget eller på marknaden. Om regeringen på grund av fiskala skäl inte är villig att avskaffa kupongskatten bör den åtminstone medge att kupongskatteunderlaget reduceras med aktiens anskaffningskostnad för att inte särbehandla utländska aktieägare negativt. Jag är medveten om att detta kan medföra problem för den som skall innehålla skatten, central värdepappersförvarare eller det utbetalande bolaget, eftersom det är svårt att veta de olika aktieägarnas anskaffningskostnader för aktierna. Aktieägarna får i så fall ansöka om restitution avseende en del av kupongskatten. Om dagens system behålls kommer det ändå inte medföra några större tillskott till statskassan då de utländska aktieägarna kan avstå från återköp/inlösen och istället sälja aktierna på börsen.

Vidare tycker jag att Särskilda Skattekontoret skall med stöd av EG-rätten medge avdrag för aktiernas anskaffningskostnad vid återköp av egna aktier. Om de inte är villiga att gå emot den svenske lagstiftaren bör de åtminstone göra en analogitolkning av kommentarerna till OECD:s modellavtal om inlösen av aktier och reducera kupongskatteunderlaget vid återköp med aktiernas nominella belopp.

Som anförts i avsnitt 6.5 klassificeras avyttringsvederlaget vid återköp av egna aktier på två olika sätt i det nordiska dubbelbeskattningsavtalet ur Sveriges synvinkel. Dels som utdelning vilken omfattas av artikel 10, dels som kapitalvinst vilken omfattas av artikel 13. Danmark tillämpar endast artikel 10 –utdelning- på transaktionen. När Sverige är hemviststat och tillämpar artikel 13 med en exklusiv beskattningsrätt, och Danmark är källstat och tillämpar artikel 10, reglerar inte avtalet hur man ska undanröja dubbelbeskattningen. Förhoppningsvis kan ländernas skattemyndigheter lösa problemet, men de har ingen skyldighet att komma fram till en lösning. Det finns således en risk att dubbelbeskattning sker. Frågan bör därför snarast diskuteras av ländernas myndigheter och tas in i protokollet till det nordiska dubbelbeskattningsavtalet så att inte svenska aktieägare avskräcks från att avyttra aktier till danska bolag på grund av ett eventuellt högt skatteuttag.

Bilaga 1 Det nordiska dubbelbeskattningsavtalet

Utdrag ur:

Avtal mellan de nordiska länderna för att undvika dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och på förmögenhet.

Bilaga till: Lag (1996:1512) om dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna.

Endast de artiklarna som beskrivs i uppsatsen finns nedan.

Artikel 3

Allmänna definitioner

[...]

2. Då en avtalsslutande stat tillämpar avtalet vid någon tidpunkt anses, såvida inte sammanhanget föranleder annat, varje uttryck som inte definierats i avtalet ha den betydelse som uttrycket har vid denna tidpunkt enligt den statens lagstiftning i fråga om sådana skatter på vilka avtalets tillämpas, och den betydelse som uttrycket har enligt tillämplig skattelagstiftning i denna stat äger företräde framför den betydelse uttrycket ges i annan lagstiftning i denna stat.

Artikel 10

Utdelning

1. Utdelning från bolag med hemvist i en avtalsslutande stat till person med hemvist i annan avtalsslutande stat får beskattas i denna andra stat.

2. I fall då verklig innehavare av förmån av utdelning med hemvist i en avtalsslutande stat har fast driftställe eller stadigvarande anordning i annan avtalsslutande stat än den där han har hemvist samt den andel på grund av vilken utdelningen betalas äger verkligt samband med rörelse som bedrivs från det fasta driftstället respektive självständig yrkesverksamhet som utövas från den stadigvarande anordningen, får, utan hinder av bestämmelserna i punkterna 1 och 3, utdelning från bolag med hemvist i en avtalsslutande stat till sådan verklig innehavare beskattas i enlighet med bestämmelserna i artikel 7 respektive artikel 14 i den avtalsslutande stat där det fasta driftstället respektive den stadigvarande anordningen finns.

3. Utdelning från bolag med hemvist i en avtalsslutande stat till person med hemvist i annan avtalsslutande stat får beskattas också i den avtalsslutande stat där det bolag som betalar utdelningen har hemvist, enligt lagstiftningen i denna stat, men om den verkliga innehavaren av förmånen av utdelningen är en person med hemvist i den andra avtalsslutande staten får den skatt som

sålunda påförs inte överstiga 15 procent av utdelningens bruttobelopp. Sådan utdelning skall emellertid vara undantagen från beskattning i den förstnämnda staten om den verkliga innehavaren av förmånen av utdelningen är ett bolag (med undantag för personsammanslutning och dödsbo) som direkt äger minst 10 procent av det utbetalande bolagets kapital.

[...]

6. Med uttrycket "utdelning" förstås i denna artikel inkomst av aktier, andelsbevis eller andra rättigheter, som inte är fordringar, med rätt till andel i vinst, samt annan inkomst från bolag, som enligt lagstiftningen i den stat där det utbetalande bolaget har hemvist vid beskattningen behandlas på samma sätt som inkomst av aktier.

Artikel 13

Realisationsvinst

[...]

2. Vinst, som person med hemvist i en avtalsslutande stat förvärvar på grund av överlåtelse av aktie eller annan andel i bolag vars huvudsakliga ändamål är att inneha fast egendom och vars tillgångar (före avdrag för skulder) direkt eller indirekt till mer än 75 procent består av fast egendom som är belägen i en annan avtalsslutande stat, får beskattas i denna andra stat.

[...]

6. Vinst på grund av överlåtelse av annan egendom än sådan som avses i punkterna 1-5 beskattas endast i den avtalsslutande stat där överlåtaren har hemvist.

7. Vinst på grund av överlåtelse av aktie eller annan andel eller rättighet i bolag eller personsammanslutning som enligt lagstiftningen i en avtalsslutande stat är hemmahörande där, eller i bolag eller personsammanslutning hemmahörande i annan avtalsslutande stat om värdet av den överlåtna aktien, andelen eller rättigheten till huvudsaklig del direkt eller indirekt beror på innehav av aktie, annan andel eller rättighet i bolag eller personsammanslutning som enligt lagstiftningen i den förstnämnda staten är hemmahörande där, och vilken vinst förvärvas av en fysisk person som har haft hemvist i denna stat och fått hemvist i annan avtalsslutande stat får - utan hinder av bestämmelserna i punkt 6 - beskattas i den förstnämnda avtalsslutande staten om överlåtelsen av aktien, andelen eller rättigheten sker vid någon tidpunkt under de fem år som följer närmast efter det år personen upphörde att ha hemvist i den förstnämnda staten. Med rättighet i bolag eller personsammanslutning avses vid tillämpningen av denna punkt konvertibla skuldebrev, konvertibla vinstandelsbevis, optionsrätter som utfästs av bolaget eller personsammanslutningen samt optionsrätter och terminer som avser andelar eller aktier i bolag eller personsammanslutningar

eller som avser något av övriga nämnda finansiella instrument.

Artikel 25

Undanröjande av dubbelbeskattning

1. Danmark

a) Om person med hemvist i Danmark förvärvar inkomst som enligt bestämmelserna i detta avtal får beskattas i annan avtalsslutande stat, skall Danmark, såvida inte bestämmelserna i punkt b) eller c) föranleder annat, från denna persons danska inkomstskatt avräkna ett belopp motsvarande den inkomstskatt som betalats i denna andra stat.

Avräkningsbeloppet skall emellertid inte överstiga den del av den danska inkomstskatten, beräknad utan sådan avräkning, som belöper på den inkomst som får beskattas i denna andra stat.

b) Om person med hemvist i Danmark förvärvar inkomst som enligt bestämmelserna i detta avtal beskattas endast i annan avtalsslutande stat, får Danmark inräkna inkomsten i beskattningsunderlaget men skall sätta ned den danska skatten på inkomsten genom avdrag med den del av inkomstskatten som belöper på den inkomst som härrör från denna andra stat.

c) Om person med hemvist i Danmark förvärvar inkomst som avses i artikel 15 punkt 1 eller artikel 21 punkt 7 a), får Danmark inräkna inkomsten i beskattningsunderlaget men skall sätta ned den danska skatten på inkomsten genom avdrag med den del av inkomstskatten som belöper på den inkomst som härrör från denna andra stat.

[...]

6. Sverige

a) Om person med hemvist i Sverige förvärvar inkomst eller innehar förmögenhet som enligt bestämmelserna i detta avtal får beskattas i annan avtalsslutande stat, skall Sverige, såvida inte bestämmelserna i punkt b) eller c) föranleder annat,

1) - med iakttagande av bestämmelserna i svensk lagstiftning (också i den lydelse den framdeles kan få genom att ändras utan att den allmänna princip som anges här ändras) - från skatten på inkomsten avräkna ett belopp motsvarande den inkomstskatt som betalats i denna andra stat,

2) från denna persons svenska förmögenhetsskatt avräkna ett belopp motsvarande den förmögenhetsskatt som betalats i denna andra stat.

Avräkningsbeloppet skall emellertid inte överstiga den del av den svenska förmögenhetsskatten, beräknad utan sådan avräkning, som belöper på den förmögenhet som får beskattas i denna andra stat

b) Om person med hemvist i Sverige från annan avtalsslutande stat förvärvar inkomst av enskild tjänst som avses i artikel 15 punkt 1 eller artikel 21 punkt 7 a) och som enligt dessa punkter får beskattas i denna andra avtalsslutande stat, skall, utan hinder av bestämmelserna i punkt a), sådan inkomst undantas från svensk skatt.

c) Om person med hemvist i Sverige förvärvar inkomst eller innehar förmögenhet som enligt bestämmelserna i detta avtal beskattas endast i

annan avtalsslutande stat eller förvärvar inkomst som enligt punkt b) skall undantas från svensk skatt, får Sverige, vid fastställandet av skattesatsen för svensk progressiv skatt på annan inkomst eller förmögenhet, beakta den inkomst eller förmögenhet som beskattas endast i den andra avtalsslutande staten eller sådan inkomst som undantas från svensk skatt.

Artikel 28

Förfarandet vid ömsesidig överenskommelse

1. Om en person anser att i en eller flera av de avtalsslutande staterna vidtagits åtgärder som för honom medför eller kommer att medföra beskattning som strider mot bestämmelserna i detta avtal, kan han, utan att detta påverkar hans rätt att använda sig av de rättsmedel som finns i dessa staters interna rättsordningar, lägga fram saken för den behöriga myndigheten i den avtalsslutande stat där han har hemvist eller, om fråga är om tillämpningen av artikel 27 punkt 1, i den avtalsslutande stat där han är medborgare.
2. Om den behöriga myndigheten finner invändningen grundad men inte själv kan få till stånd en tillfredsställande lösning, skall myndigheten avgöra saken genom ömsesidig överenskommelse med behörig myndighet i annan avtalsslutande stat, som berörs av frågan, i syfte att undvika beskattning som strider mot avtalet. Om den stat hos vars behöriga myndighet personen i fråga har lagt fram saken inte själv berörs av frågan, skall denna behöriga myndighet överlämna saken till behörig myndighet i någon av de stater som berörs av frågan. Överenskommelse som träffats genomförs utan hinder av tidsgränser i vederbörande avtalsslutande staters interna lagstiftning.
3. Om svårigheter eller tvivelsmål uppkommer mellan avtalsslutande stater beträffande tolkningen eller tillämpningen av avtalet, skall de behöriga myndigheterna i dessa stater överlägga för att söka lösa frågan genom ömsesidig överenskommelse. De behöriga myndigheterna i avtalsslutande stater kan även överlägga för att undanröja dubbelbeskattning i sådana fall som inte omfattas av avtalet eller för att genom ömsesidig överenskommelse lösa frågor som, utan att vara reglerade i avtalet, på grund av olikhet i vederbörande staters principer för skattens beräkning eller av andra skäl kan uppkomma i fråga om de skatter som avses i artikel 2.
4. Innan beslut fattas i fråga som avses i punkt 3, skall resultatet av överläggningar som där avses snarast delges behöriga myndigheter i övriga avtalsslutande stater. Finner behörig myndighet i en avtalsslutande stat att överläggningar bör äga rum mellan de behöriga myndigheterna i samtliga avtalsslutande stater, skall på begäran av den behöriga myndigheten i den förstnämnda avtalsslutande staten sådana överläggningar äga rum utan dröjsmål.

Litteraturförteckning

Offentligt tryck

Fi dnr1999/2419, Promemoria från Finansdepartementet: Vissa skattefrågor med anledning av att aktiebolag skall kunna förvärva egna aktier, m.m.

Förslag till lagar om enkla bolag och handelsbolag samt om föreningar för ekonomisk verksamhet m.m. 1890.

Förslag till lag om aktiebolag äfven som till andra därmed sammanhängande författningar, 1908.

SOU 1941:9 Lagberedningens förslag till lag om aktiebolag.

SOU 1988:38 Ägande och inflytande i svenskt näringsliv.
Bilaga 1 till SOU 1988:38 Ömsesidigt aktieäggande och aktiebolagslagens regler om förvärv och innehav av egna aktier

SOU 1997:22 Aktiebolagets kapital.

SOU 1999:79 Källskatt på utdelning och royalty till begränsat skattskyldiga.
Bilaga 3 till SOU 1999:79 Särskilda yttrande från experterna Anne Rutberg och Margareta Sahlström.

SOU 2001:11 Utdelningar och kapitalvinster på företagsägda andelar.

Prop. 1996/97:44 Dubbelbeskattningsavtal mellan de nordiska länderna

Prop. 1999/2000:34 Förvärv av egna aktier.

Prop. 1999/2000:38 Vissa skattefrågor med anledning av att aktiebolag skall kunna förvärva egna aktier m.m.

Cirkulaere nr. 137 af 19.7 1994 om beskatning ved afståelse af aktier m.v.

Litteratur

Andersson Edward, Mattsson Nils, Michelsen Aage, Zimmer Frederik, *Det nordiska skatteavtalet med kommentarer*, 2 upplagan, Stockholm 1991 [ref. Andersson m.fl].

Bjoern Ole, Hulgaard Lida och Michelsen Aage, *Laerebog om indkomstskat*, 6 udgave, Köpenhamn 1989.

International Bureau of Fiscal Documentation, *Europen Tax Handbook 2000*, Amsterdam 2000.

Jacobsen, J.O, Pedersen Jan, Siggaard, Kurt och Winther-Soerensen, Niels, *Skatteretten 2*, 2 udgave, Århus 1995.

Landt Henrik, Mailand Hans-Joergen, *Beskatning af selskaber og foreninger*, Köpenhamn 1979.

Lodin Sven-Olof, Lindencrona Gustaf, Melz Peter, Silfverberg Christer, *Inkomstskatt- en läro- och handbok i skatterätt*, 7 upplagan, Lund 1999 [ref Lodin m.fl.].

Michelsen Aage, *International Skatteret*, 2 udgave, Köpenhamn 1996.

Pelin Lars, *Svensk intern och internationell skatterätt*, 2 upplagan, Lund 1997. [ref. Pelin 1997].

Pelin Lars, *International skatterätt-ur ett svenskt perspektiv*, 2 upplagan, Lund 2000 [ref. Pelin 2000].

Påhlsson Robert, *Beskatning av kapitalinkomst*, Uppsala 1993.

Rasmussen Soeren, Steen Niels Christian, *Aktiebeskatning*, Köpenhamn 1981. (Innehåller ”Redegoerelse for dispensationspraksis efter LL § 16 B, stk. 2 som bilaga)

Rutberg Anne, Rutberg Johan och Molander Lars, *Beskatning av värdepapper*, Uppsala 1997.

Sandström Carl-Olof, *Svenska dubbelbeskatningsavtal*, 3 upplagan, Kristianstad 1993.

Ståhl Kristina, Österman, Roger P, *EG-skatterätt*, Stockholm 2000.

Quitow Carl Michael, *Fria varurörelser i den europeiska gemenskapen*, Göteborg 1995.

Artiklar

Alhager Magnus, Bergmann Elisabeth, Något om diskrimineringsförbudet i EG-rätten och dubbelbeskattningsavtalen, *SN* 4/2000 s 171ff.

Edlund Marita, Finansiell fetma bakom inlösentrenden, *Aktiespararen* 5/1997 s 36f.

Peterson Ingela, Aktieinlösen. Många miljarder att förlösa. *Affärsvärlden* 7/1997 s 20.

Roupe Jacob M, Transaktioner avseende eget kapital i aktiebolag- några skattefrågor, *Sv SkT* 6-7/2000 s 547ff.

Rutberg Anne, Skog Rolf, Aktiebolags förvärv av egna aktier- bolags- och skatterättsliga regler, *Sv SkT* 1/2000 s 5ff.

Skog Rolf, Aktiebolags förvärv av egna aktier- är det dags att ompröva förbudet? *JT* 1995/96 häfte 3, s 749ff.

Swanström Per, Kupongskatt vid utskiftning/utdelning i samband med inlösen av aktier, Promemoria från Särskilda skattekontoret, 1999-05-05.

Tivéus, Ulf, Återköp av egna aktier, *SN* 5/2000 s 253ff.

Virin Niclas, Återköp av egna aktier. Skatteproblem , *SvSkT* 4/2000 s 318ff.

Muntliga källor

Telefonintervju med Per Swanström på Särskilda Skattekontoret i Ludvika, den 13/11-2000, samt den 30/11-2000.

Telefonintervju med Hans Levén på Finansdepartementet, den 30/11-2000.

Telefonintervju med Jörgen Grönlund, Skandinaviska Enskilda Banken, den 26/2-2001.

Övriga källor

E-mail från Niels Winther- Soerensen den 21/11-2000, samt den 8/2-2001.

Kommentarer till OECD:s modellavtal beträffande inkomst och förmögenhet, uppdaterad t.o.m. den 1 mars 1994.

EG-direktiv

Rådets andra direktiv 77/91/EEG av den 13 december 1976 om samordning av de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 58 andra stycket i fördraget avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen när det gäller att bilda ett aktiebolag samt bevara och ändra dettas kapital, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga.

Rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag.

Rättsfallsförteckning

Skattemyndigheten

Beslut från skattemyndigheten 40371-99/763, 1999-09-28.

Skatterättsnämnden

SRN:s förhandsbesked 1998-02-04.

SRN:s förhandsbesked 1999-03-30. Ärende nummer 26-99/D.

SRN:s förhandsbesked 1999-12-21.

Regeringsrätten

Regeringsrättens dom den 13 mars 2000. Mål nummer 2746-1999.

EG-domstolen

Mål 270/83 *Commission of the European Communities v. French Republic* ("avoir fiscal") [1986] ECR 273.

C-175/88 *Klaus Biehl v. Administration des contributions du grand-duché de Luxembourg* [1990] ECR I-1779.

Mål C-204 /90 *Hanns-Martin Bachmann v. Belgian State* [1992] ECR I-249.

Mål C-279/93 *Finanzamt Köln-Altstadt v. Roland Schumacker* REG 1995 s I-225.

Förenade målen C-358/93 och C-416/93 *Brottmål mot Aldo Bordessa, Vicente Mari Mellado och Concepción Barbero Maestre* REG 1995 s I-361.

Förenade målen C-163/94, C-165/94 och C-250/94 *Brottmål mot Lucas Emilio Sans de Lera, Raimundo Diaz Jiménez och Figen Kapanoglu* REG 1995 s I-4821.

Mål C-250/95 *Futura Participations SA och Singer v. Administration des contributions* REG 1997 s I-2471.

Mål C-254/97 *Société Baxter, B Braun médical SA, Société Fresenius France och Laboratoires Bristol-Myers-Suibb SA v. Premier Ministre, Ministère du Travail et des Affaires Sociales, Ministère de l'Économie et*

des Finances och Ministère de l'Agriculture, de la Pêche et de l'Alimentation REG 1999 s I-4809.

Mål C-311/97 *Royal Bank of Scotland plc v. Elliniko Dimosio (grekiska staten)* REG 1999 s I-2651.

Mål C-439/97 *Sandoz GmbH v. Finanzlandesdirektion für Wien, Niederösterreich und Burgenland* REG 1999 s I-7041.

Mål C-35/98 *Staatssecretaris van Financiën v. B.G.M Verkooijen*, EGD:s dom den 6 juni 2000.